

SİNEMATEK
sinemaevi
KADIKÖY BELEDİYESİ

Osmanağa Mahallesi, Hasırcı Sokak, No: 16 Kadıköy / İstanbul
+90 (216) 771 72 98 / sinemateksinemaevi@kadikoy.bel.tr

Instagram Facebook YouTube sinemateksinemaevi / X sinematekadikoy
NEWSLETTER / substack sinemateksinemaevi.substack.com
sinematek.kadikoy.bel.tr

Sinematek/Sinema Evi | Güz 2024

— 27.10
2024
— 31.01
2025

YENİ HOLLYWOOD
MACAR SİNEMASI SEÇKİSİ — IL CINEMA RITROVATO İSTANBUL'DA
SESSİZ PERŞEMBE: GERMAINE DULAC — XV. İTALYAN SİNEMASIYLA BULUŞMA
FİLMKÖOP İLE BAĞIMSIZ SİNEMA — YENİDEN: AYSEL, BATAKLI DAMIN KIZI

“

**Hepimiz Harold'ız
ve hepimiz
Maude olmayı
arzuluyoruz**

Colin Higgins

”

The Chase © 1966, renewed 1994 Horizon Management, Inc. All Rights Reserved.

ESKİMEYEN YENİ HOLLWOOD

"Amerikan sinemasını sevmemizin sebebi, yapılan yüz filminden diyelim ki 80 tanesinin iyi olmasıydı. Oysa bugünlerde yüz Amerikan filminden 80'i kötü." 1964'te, Fransız Yeni Dalgası'nın doğum yeri sayılan sinema dergisi Cahiers du Cinéma'nın bir toplantısında Jean-Luc Godard böyle diyordu. Toplantıya katılan sinemacıların çoğu da -François Truffaut, Jacques Rivette, Claude Chabrol- onunla aynı fikirdeydi. John Ford, Howard Hawks, Alfred Hitchcock, Nicholas Ray gibi büyük yönetmenler çıkarmış, kara-film, western gibi kıymeti az bilinen tür filmleri yapan birçok usta sinemacı yetiştirmiş Hollywood sistemini uzun zamandır hayranlıkla izleyen Yeni Dalgacılar Hollywood'un iyi gitmediğini, yönünü kaybettiğini düşünüyordu o zamanlar ve haksız da değildiler. Amerikan sineması büyük bir kriz yaşıyordu. 40'lı ve 50'li yıllar boyunca Altın Çağ yavaş yavaş sona ererken stüdyoların kimisi bu krize dayanamayarak kapanmış, eski kafalı patronların yönettiği çoğu stüdyo da seyirciyle bağını neredeyse tümünden kaybetmişti. İnsanlar artık yaşadıkları kaotik dönemin gerçeklerini perdede görmek istiyordu. Aynı dönemde televizyonun yükselişi de sinema endüstrisini zora sokan bir başka etken oldu. Kısacası devrimin koşulları oluşmuştu. Hays Code olarak bilinen ve film endüstrisinin 1934'ten beri kendi kendini sansürlemek için kullandığı, tüm büyük stüdyoları bağlayan meşhur Yapım Yönetmeliği'nin (Production Code) 1967'de kaldırılmasıyla beraber süreç hızlandı. Seks, uyuşturucu, homoseksüellik ve siyasî konuları perdeye yansıtmak birdenbire normal hale geldi. Ve böylece Amerikan sinemasında yeni fikirlere açık yepyeni bir çağın kapıları açıldı. Katmanlı, derin hikâyeler anlatan filmlerin gişe düşmanı olmaktan çıktığı, -tüm yaratıcı sürecin yönetmen tarafından belirlendiği- *auteur* sinemasının Hollywood'a egemen olduğu bir dönem başladı. Hızlı bir düşüş yaşayan ve seyirciyi geri getirmek için her şeyi yapmaya hazır stüdyolar çok geçmeden Hollywood'un kaderini bu yeni yönetmen kuşağının ellerine teslim edecekti.

Farklı kişisel vizyonlarıyla gelen yeni kuşak, kendilerinden önceki büyük Amerikan yönetmenlerinin yanı sıra Avrupalı sinemacıların yaklaşımlarından ve stillerinden de ilham alıyordu, özellikle de Fransız Yeni Dalgası'nın sinofil yönetmenlerinden. Hikâye anlatımında onların varoluşçu yaklaşımından etkilendiler. Onların geliştirdiği sıçramalı kurgu, hızlı çekim, hızlı kurgu gibi teknikleri kullandılar. Onların açtığı yoldan ilerlerken kurmaca anlatılarda belgesel sinema dilinin araçlarına başvuruyor, sıradışı konuları ele alıyor, "mutlu son"a yüz çevirmekten çekinmiyor ve türlerin kurallarıyla oynamayı seviyorlardı. Yeni Hollywood diye adlandırılan bu yönetmen kuşağı 1970'lerde

eşi görülmemiş bir *auteur* sineması çağına imza attı. Ta ki, piyasa koşullarının ve bu kuşak mensubu yönetmenlerin megalomani, bağımlılık, kibir gibi kişisel zaaflarının da etkisiyle Hollywood gişe canavarlarına teslim olana dek.

Yeni Hollywood yönetmenlerinin çoğu, sinemayı film okullarında öğrenmişti; Francis Ford Coppola, Martin Scorsese, Brian De Palma, William Friedkin, Peter Bogdanovich, Steven Spielberg ve George Lucas gibi. Bazıları da sektörde yetişmişti; 1971'de *Harold ve Maude* ile çıkış yapan Hal Ashby yıllarca asistanlık ve kurgu yapmıştı örneğin. Bazıları da televizyondan geliyordu; Robert Altman, Sam Peckinpah, Sidney Lumet ve John Frankenheimer gibi. Frankenheimer'in bu seçkide yer alan 1966 yapımı filmi *Seconds* Yeni Hollywood filmleri arasında genellikle anılmasa da Amerikan Rüyası'nı sorgulayan hikâyesi, iddialı ve büyüleyici görsel tazyikle akımın ilk işaretlerini taşır. Yeni Hollywood akımını başlatan belli başlı üç filmden bahsedilir aslında. Birincisi, Mike Nichols'ın 1967 yapımı filmi *Aşk Mevsimi*'dir (*The Graduate*). Muazzam gişe başarısı genellikle filmin dönemin isyancı ruhunda yankı bulmasıyla açıklanır, oysa babasının iş ortağı olan evli bir kadın tarafından baştan çıkarıldıktan sonra onun kızına âşık olan üniversiteden yeni mezun olmuş Benjamin'in (sinemadaki ilk rolünde Dustin Hoffman) büyüme hikâyesi dönemin sosyopolitik meselelerinden ziyade zengin bir yeni yetmenin varoluş sancılarına odaklanır. Yine de *Aşk Mevsimi* her şey bir yana Amerikan toplumunun evlilik ve cinsellikle ilgili geleneksel değerlerine meydan okuyan mizahi yaklaşımı ve tanınmamış bir oyuncudan bir yıldız yaratmış olmasıyla Hollywood'daki değişimi ateşleyen filmlerin başında geliyor. İkinci film, Bunalım Dönemi Amerikası'nda şöhrete ulaşan iki soyguncunun, Bonnie Parker ve Clyde Barrow'un (Faye Dunaway ve Warren Beatty) gerçek hikâyesini anlatan yönetmen Arthur Penn'in, otorite karşıtı, isyankâr tavrıyla dönemin siyasete küskün hükümete kızgın gençlerini kalbinden yakalayan filmi *Bonnie ve Clyde*'dir (*Bonnie and Clyde*, 1967). Üçüncüsü ise Dennis Hopper'ın iki motorsikletçinin bir kokain anlaşmasıyla finanse edilen yolculuğunu izleyen filmi *Easy Rider* (1969). 68'in başkaldırı kültürünün sembol filmlerinden birisi olan *Easy Rider* gerilla film teknikleriyle çekilmiş olmasının yanı sıra şiddet dozu yüksek kanlı finaliyle de tıpkı *Bonnie ve Clyde* gibi Amerikan ticari sinemasının standartlarını değiştiren ve şiddeti estetik olarak kabul edilebilir hale getiren filmlerden birisiydi. Sam Peckinpah, Yeni Hollywood seçkimizde yer alan devrimci westerni *The Wild Bunch* (1969) ile bunu çok daha ileri götürdü.

Yeni Hollywood filmlerinin ortak temalarından biri de sıradan Amerikalının tepeden tırnağa çürümüş bir sistem karşısında hissettiği güvensiz ruh halidir. Örneğin, Francis Ford Coppola seçkide yer alan filmi *Conversation*'da (1971) bireyin kişisel alanını ve gizliliğini güvence altına alan sınırların aşıldığı bir topluma rahatsız edici bir bakış sunar. Ses kaydı konusunda uzman bir özel detektif olan Harry Caul (Gene Hackman) gözetlediği çiftle ilgili ses kayıtlarının bir cinayete işaret ettiğini farkedince ahlaki bir ikilimde kalır. Harry Caul'un kasedinde kayıtlı bu birkaç kelime üzerine kurulu film, olaylar gelişirken zamanda ileri geri giderek Harry'nin defalarca dinlediği kayıt anına döner. Seyirciye karakterin ruh halini ve zihinsel deneyimini yaşatan bu olağanüstü kurgu kafa karıştırıcı ancak son derece sürükleyicidir. Tıpkı Alan J. Pakula'nın *Paranoya Üçlemesi*'nin ikinci filmi *Parallax Esrarı* (*The Parallax View*, 1974) gibi. Politik cinayetler işleyen bir suikast örgütünü araştıran gazetecinin (Warren Beatty) hikâyesini anlatan film, Kennedy ve Martin Luther King suikastlarını yaşamış ve Watergate skandalıyla sarsılmak üzere olan tüyler ürpertici bir ülke vizyonu ortaya koyar.

Yeni Hollywood akımının en bariz örneği olan *Taksi Şoförü* (*Taxi Driver*, 1976) filminde Martin Scorsese, sinema tarihinin ölümsüz karakterlerinden birisi olan Vietnam gazisi Travis Bickle (Robert De Niro) ile tanıştıırır bizi. Travis durmadan cinayet işleyen bir psikopattır. İlk amacı politik bir cinayet işlemektir ama onu başaramayınca pezevenklere yönelir ve bu cinayetler nedeniyle cezalandırılmak bir yana toplumda bir kahraman muamelesi görür. Onu son gördüğümüzde bir kez daha harekete geçmeye hazırdır ve bu kez daha da çok kan akacaktır.

Ne var ki *Taksi Şoförü* gösterime girdiği sırada Hollywood'da eski sisteme dönüş çanları çalmaya başlamıştı bile. Zira ondan bir yıl önce gösterime giren ve 70'lerin *auteur* yaklaşımını pop corn eşliğinde tüketilecek bol miktarda eğlence malzemesi eşliğinde servis eden *Jaws* (1975) bütün gişe rekorlarını kırmıştı. Türkçe'de "gişe canavarı" dediğimiz, stüdyoların yaz aylarında gösterime soktuğu büyük bütçeli yaz filmi konspeti *Jaws* ile doğdu ve iki yıl sonra gelen ilk Yıldız Savaşları filmi *Yıldız Savaşları: Yeni Bir Umut* (*Star Wars: A New Hope*, 1977) ile tam şeklini aldı. Bu iki film Hollywood'a herhangi bir filmin Amerika'da kendi başına 100 milyon dolar gişe yapabileceğini ve bu yüksek gişenin yetişkin izleyiciden çok aynı filme birkaç kez gidip izleme potansiyeli taşıyan genç izleyiciye bağlı olduğunu gösterdi. Bu arada William Friedkin'in *Sorcerer* (1977) ve özellikle de Michael Cimino'nun *Heaven's Gate* (1980) filmlerinin ticari hezimetini büyük Hollywood stüdyo patronlarının filmlerin

kontrolünü bir daha yönetmenlere bırakmama kararını perçinledi. Sonuçta filmler eski mutlu sonlara ve topluma egemen olan sosyal pradigmalara geri döndü. Fazla göstermeden anlatmak, muğlak bırakmak gibi incelikli anlatım yolları, sıklıkla şiddete başvuran kafası karışık kahramanlar, burjuva ahlakıyla yüzleşme eğilimi vesaire, bunların hepsi geride kaldı. İyiliğinden ve kötülere yeneceğinden hiç şüphe duyulmayan beyazperdenin klasik "kahraman"ları perdeye geri döndü. Kısacası Hollywood bir daha asla 70'lerdeki o Hollywood olmadı ve olmayacak da. Neyse ki filmler hâlâ bizimle.

İyi seyirler.

Senem Erdine

Konuşma (*The Conversation*)

Gösterim Tarihleri: 30.10.2024 Çarşamba 20.00 / 03.12.2024 Salı 20.00 /

04.01.2025 Cumartesi 18.30

Yönetmen: Francis Ford Coppola

Senaryo: Francis Ford Coppola

Oyuncular: Gene Hackman, John Cazale, Allen Garfield, Harrison Ford, Cindy Williams,

Elizabeth MacRae, Teri Garr

ABD / 1974 / İngilizce / 113 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

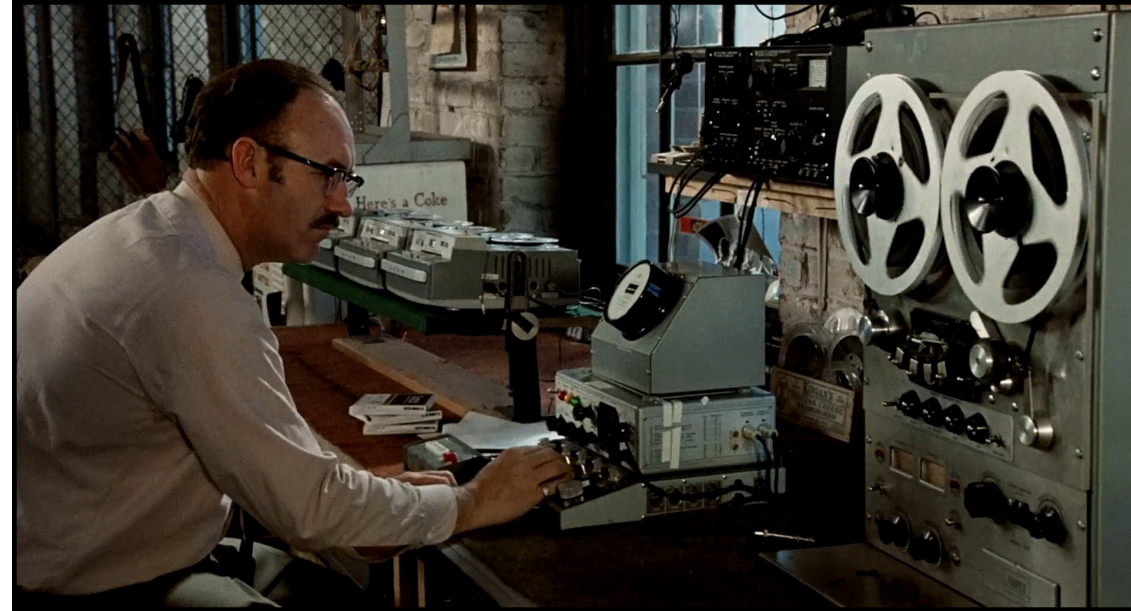
Kendi hâlinde, sıradan, Travis Bickle gibi üzücü biçimde yalnız bir hayat süren, kırklı yaşlarındaki Harry Caul, gizli telefon dinlemede uzmanlaşmış bir gözetim uzmanıdır. Harry elde ettiği kayıtların müşterileri tarafından nasıl kullanıldığının kendisini ilgilendirmediğini dile getirirse de gerek Katolik inancı gerekse üç kişinin ölümü ile sonuçlanmış eski bir işi nedeniyle içten içe suçluluk duygusu beslemektedir. Bir gün, kimliği belirsiz bir işveren onu ve ekibini, meydana yürüyen bir çifti dinlemesi için tutar. Harry, çiftin konuşmalarını meydanın gürültüsünden ustalıkla yalıtarak kaydeder. Ne var ki bu konuşmada geçen bir cümle, işverenin çifti öldürme riskine işaret etmektedir. Vicdanı bir cinayetin daha ağırlığını kaldıramayacak olan Harry elde ettiği kaydı gizemli işverenine teslim etmek konusunda tereddüde düşer.

Richard Nixon'ın Amerikan başkanlığını bitiren, delillerin gizli ses kayıtlarını da içerdigi Watergate Skandalı'nın hemen öncesinde çekilen film Nixon'ın görevden

ayrılmasından birkaç ay önce gösterime girdiğinden, Watergate, filmin alımlanmasında belirleyici olmuştur.

Başlıca ilham kaynaklarından biri Antonioni'nin *Blow-Up*'ı (1966) olan filmin telefoto ile çekilmiş görüntülerden oluşan açılış sekansı Hitchcock'un *Arka Pencere*'sinin (1954) açılış sekansını anımsatır. Filmin, *Başkalarının Hayatları*'ndaki (2006) Doğu Alman ajanına ilham olduğunu hayal etmek güç değil.

Ses mühendisi Walter Murch, filme ruhunu üfleyen isim. Kamera, seyirci de Harry'yi gözetliyormuş gibi bazen gözetim kamerası gibi hareket etse de gerçekliğin kurulmasında sesin oynadığı rol büyüktür.

Aşk Mevsimi (*The Graduate*)

Gösterim Tarihleri: 01.11.2024 Cuma 20.00 / 13.12.2024 Cuma 20.00 /
11.01.2025 Cumartesi 14.00

Yönetmen: Mike Nichols

Senaryo: Charles Webb (roman), Calder Willingham, Buck Henry

Oyuncular: Dustin Hoffman, Anne Bancroft, Katharine Ross

ABD / 1967 / İngilizce / 106 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Benjamin üniversiteden mezun olunca, üst orta sınıfa mensup anne babasının California banliyösünde yer alan malikânesine geri döner. Başarılı bir öğrencilik geçiren Benjamin'in ailesi ve muhiti, ona yönelik yüksek beklentilerini her fırsatta dile getirir ve bu durum, geleceğine dair henüz fikri olmayan genç adamı çok bunaltır. Bu sıralarda, babasının iş ortağının güzel eşi Mrs. Robinson onu baştan çıkarır ve aralarında yasak bir ilişki başlar. Robinson'ların Berkeley'de okuyan kızları Elaine'in tatilde eve dönmesiyle birlikte işler çığırından çıkacaktır.

Charles Webb'in üniversiteden mezun olduktan kısa süre sonra yazdığı, 1963 tarihli romanından uyarlanan film, için için kaynayan 1968 olaylarının hemen öncesinde, biraz da Simon & Garfunkel'in filme damgasını vuran şarkıları "The Sound of Silence" sayesinde, suya sabuna dokunmadan dönemin ruhuna dokunmayı başarıyor.

Dönemin genç "Boomer" kuşağına hitap eden ve hitabetinin karşılığını gişede alan film, Amerikan

sinemasında bir dönemi bitiren *Bonnie ve Clyde* ile aynı yıl gösterime girer. Bu örüntü, ülkedeki çalkantılı değişimi yansıtan Amerikan sinemasında yeni bir sayfanın habercisidir.

Mike Nichols önceki yıl ilk filmi *Who's Afraid of Virginia Woolf?* ile ödülleri toplamış bir yönetmen iken Hoffman sonsuz bir tedirginlikle ilk çıkışını yaptığı role kendinden çok şey katıyor. Çekimler sırasında yalnızca 35 yaşında olan Bancroft'un hayat verdiği Mrs. Robinson'ın ise, günümüz seyircisi için tek boyutlu bir avcıdan çok daha derinlikli görüneceği aşikâr.

Köpeklerin Günü (*Dog Day Afternoon*)

Gösterim Tarihleri: 03.11.2024 Pazar 18.30 / 07.12.2024 Cumartesi 14.00 / 07.01.2025 Salı 20.00

Yönetmen: Sidney Lumet

Senaryo: P.F. Kluge ve Thomas Moore (dergi yazısı), Leslie Waller (kitap), Frank Pierson

Oyuncular: Al Pacino, John Cazale, Chris Sarandon, Susan Peretz, Penelope Allen, Sully Boyar, James Broderick, Charles Durning, Beulah Garrick, Carol Kane, Sandra Kazan, Marcia Jean Kurtz, Amy Levitt, John Marriott

ABD / 1975 / İngilizce / 125 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Film, Life dergisinde "The Boys in the Bank" başlığıyla çıkan gerçek bir soygun ve rehin alma olayına dayanıyor. 22 Ağustos 1972'de John Wojtowicz ve arkadaşı Salvatore Naturile, Brooklyn'de bir banka soymaya yeltenir. Her şey ilk andan itibaren ters gitmeye başlayınca, acemi soyguncular, banka müdürünü ve çalışanlarını rehin alırlar.

Filmde Al Pacino ve John Cazale'in canlandırdığı soyguncuların etrafı ilerleyen dakikalarda New York polisi tarafından sarılır, polis ve FBI Sonny'yi teslim olmaları için hem telefonda hem yüz yüze ikna etmeye çalışır. Televizyon muhabirlerinin de olay yerine akın etmesiyle canlı yayınlar başlar ve her şey hepten bir gösteriye dönüşür. Sonny'nin soygun nedeninin anlaşılmasıyla birlikte aktivistler de olay yerine gelir. Bu yetmezmiş gibi, 1971'de New York'ta Attica Hapishanesi'nde çıkan ve kolluk kuvvetlerinin katliamla bastırdığı mahkûm isyanına gönderme yapan Sonny, orada bulunan halkı daha da galeyana getirir. Bu sırada bankanın içinde, rehineler ile soyguncular

arasında insani bir ilişki kurulurken ikna müzakereleri uzayıp gitmektedir.

Hikâyeyi perdeye aktarırken doğallığa büyük önem veren Sidney Lumet, diyalogun çoğunu doğaçlama elde eder. Film, bunaltıcı sıcak kadar gündelik hayatın ritmini de ustalıkla yansıtır. Zaten filmin özgün adı, Antik Roma'ya ve yıldızlara dek uzanmakla birlikte bugün, köpeklerin de insanlar gibi uzanıp gevşediği, sıcak ve nem nedeniyle boğucu yaz öğleden sonralarından geliyor.

Taksi Şoförü (*Taxi Driver*)

Gösterim Tarihleri: 05.11.2024 Salı 20.00 / 06.12.2024 Cuma 20.00 / 11.01.2025 Cumartesi 18.30

Yönetmen: Martin Scorsese

Senaryo: Paul Schrader

Oyuncular: Robert De Niro, Jodie Foster, Cybill Shepherd, Harvey Keitel

ABD / 1976 / İngilizce / 114 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Altın Palmiye ödüllü neo-noir *Taksi Şoförü*, cehennemî bir dumanın arasından görünen taksi ile açılır. Vietnam Savaşı'nda askerliğin ardından New York'ta gece taksi şoförlüğü yaparak geçinen Travis Bickle uykusuzluk sorunu ve derin bir yalnızlık yaşamaktadır. Gözlemlediği ahlaki çöküş ve çürümeyi temizleyecek bir yağmur yağmasını dilemektedir. Bir kadına ilgi duyup onunla birkaç kez buluşur, ancak sağlıklı bir ilişki sürdürmeyi başaramaz. Bir başkan adayına suikast düzenlemek amacıyla hazırlığa koyulan Travis, 12 yaşındaki seks işçisi Iris'le tanışır ve her yanında çöp yığınları yükselen bu "şehri temizleme" ülküsünün parçası olarak küçük kızı da maruz kaldığı bu istismardan kurtarmayı kafasına koyar.

Yarı otobiyografik senaryonun yazarı Paul Schrader, yalnızlığa dair yazdığını zannederken yalnızlığın patolojisini yazdığının farkına vardığını söyler. Özellikle ankesörlü telefon konuşması sahnesinde boş bir koridora pan yapan kameranın gördüğü, sistemin dışına atılan Travis'in ıssızlığıdır. Travis

duygularını içinde yaşadığı halde De Niro onları perdeye ustalıklı yansıtır. Scorsese, *The Conversation*'daki Harry karakteriyle de hayli benzeşen Travis Bickle karakterini perdeye yansıtırken, çok sevdiği Hintli yönetmen Satyajit Ray'ın *Abhijaan* (1962) filminden ilham almıştır.

Sapık, *Vertigo*, *North by Northwest* gibi Hitchcock klasiklerin müziğini yapan Bernard Herrmann *Taksi Şoförü*'nün son parçasını kaydettikten saatler sonra hayatını kaybettiği için film ona ithaf edilmiştir.

Günah Tohumu (*Carrie*)

Gösterim Tarihleri: 08.11.2024 Cuma 20.00 / 17.12.2024 Salı 20.00 / 19.01.2025 Pazar 18.30

Yönetmen: Brian De Palma

Senaryo: Stephen King (roman), Lawrence D. Cohen

Oyuncular: Sissy Spacek, Piper Laurie, Amy Irving, William Katt, John Travolta, Nancy Allen, Betty Buckley

ABD / 1976 / İngilizce / 98 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Stephen King'in aynı adlı ilk romanından uyarılma olan film, yazarın yıllar içinde beyazperdeye uyarlanan eserlerinin de ilki ve en iyilerinden biri kabul ediliyor. Brian De Palma'nın ticari açıdan ilk başarılı filmi olan *Günah Tohumu*, Stephen King'i de yazar olarak üne kavuşturmuş ve kaynak eserin sahibini kendine hayran bırakan muhtemelen sayılı uyarlamalardan biri olmuştur.

16 yaşındaki Carrie, onu dış dünyadan kopuk yetiştiren, koyu dindar annesiyle birlikte yaşamaktadır. Kendi inancını ve travmalarını kızına dayatan Margaret, kızını korkunç bir baskı ve istismara maruz bırakmakta, lise son sınıfta okuyan Carrie diğer öğrencilerin de zorbalığına maruz kalmaktadır. Tüm bu baskı ve zorbalığa metanetle katlanan Carrie bir gün telekinezi yeteneği olduğunu keşfeder. Bu keşif, kendi dahil herkesin hayatını değiştirecektir.

Film, ergenliğin olanca acımasızlığıyla katmerlenen dışlanmanın acısına odaklanıyor. Tüm zamanların en iyi korku

filmlerinden biri sayılmakla birlikte *Günah Tohumu*, bu türün hayranı olmayanların da korkudan yerinden sıçramadan rahatlıkla izleyebilecekleri bir film. Çoğunlukla... Şöyle diyelim, olayların geçtiği "Bates Lisesi", Hitchcock'un *Sapık* (1960) filmindeki Norman Bates'e gönderme, hatta *Sapık*'ın dört notalık gerilim müziği yer yer duyulabilir.

Günah Tohumu'nun finali günümüzde bir korku filmi klişesi olsa da o dönem için heyecan verici bir yenilik. Esin kaynağı John Boorman'ın *Deliverance* (1972) filmini Il Cinema Ritrovato İstanbul'da seçkisi kapsamında izlemek mümkün.

Easy Rider

Gösterim Tarihleri: 09.11.2024 Cumartesi 14.00 / 02.01.2025 Perşembe 20.00 /

31.01.2025 Cuma 20.00

Yönetmen: Dennis Hopper

Senaryo: Peter Fonda, Dennis Hopper, Terry Southern

Oyuncular: Peter Fonda, Dennis Hopper, Jack Nicholson, Luke Askew, Toni Basil, Karen Black
ABD / 1969 / İngilizce, İspanyolca / 95 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Motosikletçiler Wyatt ve Billy, Meksika'dan teslim aldıkları kokaini Los Angeles'taki zengin müşterilerine sattıktan sonra parayı alıp New Orleans'taki Mardi Gras şenliğine yetişmek üzere motosikletleriyle yola koyulurlar. "Born To Be Wild" başta olmak üzere filmin ruhunu çok iyi yansıtan klasik rock parçalarının eşlik ettiği yol boyunca dönemin Amerika'sındaki toplumsal gerilimlere, hippie hareketine, komün yaşama, uyuşturucu kullanımına tanık oluruz. Yolda onlara bir süre eşlik eden genç kasaba avukatı, ikilinin temsil ettiği özgürlüğün müesses nizam tarafından tehdit olarak görüldüğünü söylerken, zamanının genç yetişkin Boomer kuşağına âdeta tercüman olur.

Klasik Hollywood oyuncularından Henry Fonda'nın, oğlu Peter'ın filmini izlediğinde filme anlam dahi verememesi, iki kuşak arasındaki mesafeyi, neredeyse filmin kendisi kadar iyi yansıtıyor. 60'ların sonu 70'lerin başında,

sektörde eski ağırlığını kaybetmiş stüdyolar eskisine kıyasla çok daha genç ve eğitilmiş seyirci kitlesini nasıl yakalayacağını bilemezken aradıkları cevap *Easy Rider* olur.

Easy Rider, Yeni Hollywood'u tanımlayan, hatta fitilini ateşleyen filmler arasında sayılıyor. Wyatt ve Billy, 60'ların idealizminden uzak; hiçbir şeyi değiştiremeyeceğini kabullenmiş, bireysel ve anlık haz odaklı, özgür ve rahat yaşamak isterler. Filmin kendisi, bağımsız sinemanın en bağımsız olduğu anlardan birinin ürünüdür.

Vahşi Batı döneminin kovboylarına benzetilen, at yerine motosiklete binen iki karakter, isimlerini Vahşi Batı'yla özdeşleşmiş tarihî figürler Wyatt Earp ve Billy the Kid'den alır.

Vahşi Belde (*The Wild Bunch*)

Gösterim Tarihleri: 10.11.2024 Pazar 18.30 / 05.12.2024 Perşembe 20.00 / 28.01.2025 Salı 20.00

Yönetmen: Sam Peckinpah

Senaryo: Roy N. Sickner (hikâye), Walon Green (hikâye ve senaryo), Sam Peckinpah

Oyuncular: William Holden, Ernest Borgnine, Robert Ryan, Edmond O'Brien, Warren Oates, Jaime Sánchez, Ben Johnson, Emilio Fernández, Strother Martin

ABD / 1969 / İngilizce, İspanyolca, Almanca / 135 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

At arabalarının yerini otomobillere bırakmaya başladığı 1913 Teksas'ında, yaşını almış bir çetenin lideri Pike Bishop, emekliye ayrılmadan önce son bir soygun yapmayı tasarlar. Ancak eski ortağı Thornton'un başını çektiği ödül avcısı bir çete planlarını alt üst edince, paraya ihtiyacı olan çete Meksika'ya geçer. Orada General Mapache'nin insafsızlığı konusunda uyarılsalar da gidip generalden iş isterler. Mapache, Amerikan ordusuna ait bir treni soymaları karşılığında altın teklif eder. Fakat çete, Thornton'un hâlâ peşlerinde olabileceğini hesaba katmamıştır. Dahası, generalin kendilerine tuzak kurmuş olabileceğinden kuşkulanan Pike Bishop önlem almaya çalışsa da, çetenin bir üyesinin ele geçmiş olması planlarını değiştirecektir.

Çok hızlı kurgu, çok hızlı zoom ve yavaş çekimler ile zamanında büyük yenilik yaratan filmin yönetmen kurgusu, seans adedini düşüreceği gerekçesiyle yıllar boyunca izlenemez. Pike ile Thornton arasındaki ilişki, dolayısıyla ikisinin davranışları

ancak yıllar sonra, uzun versiyonla anlam kazanır. Aksi takdirde içi boş bir şiddet çılgınlığına indirgenebilecek filmde yönetmen, şiddet pornografisini amaçlamamış ve seyircinin şiddet sahnelerini iştahla karşılaşmasından rahatsızlık duymuştur. Vietnam Savaşı'nın sürdüğü, Amerika'nın için için kaynadığı bu dönemde amacı, bütün bu aksiyonun aslında hiçbir yere varmadığını göstermektir.

Çetenin, altın kalpli yiğit kahramanlardan oluşmadığını biliriz. "Eski güzel günler" aslında hiçbir zaman güzel olmamıştır, sadece eskidirler. Vahşi Batı'da vicdan, ölümcül bir zafiyettir. Keza yirminci yüzyılda, der Peckinpah. Yine de iyi kötü bir tür düstura sahip o kuşak yerini düstursuz, daha insafsız, kılı kıpırdamadan öldüren kuşaklara bırakmaktadır.

Parallax Esrarı (*The Parallax View*)

Gösterim Tarihleri: 12.11.2024 Salı 20.00 / 21.12.2024 Cumartesi 18.30 / 19.01.2025 Pazar 14.00

Yönetmen: Alan J. Pakula

Senaryo: Loren Singer (roman), David Giler, Lorenzo Semple Jr.

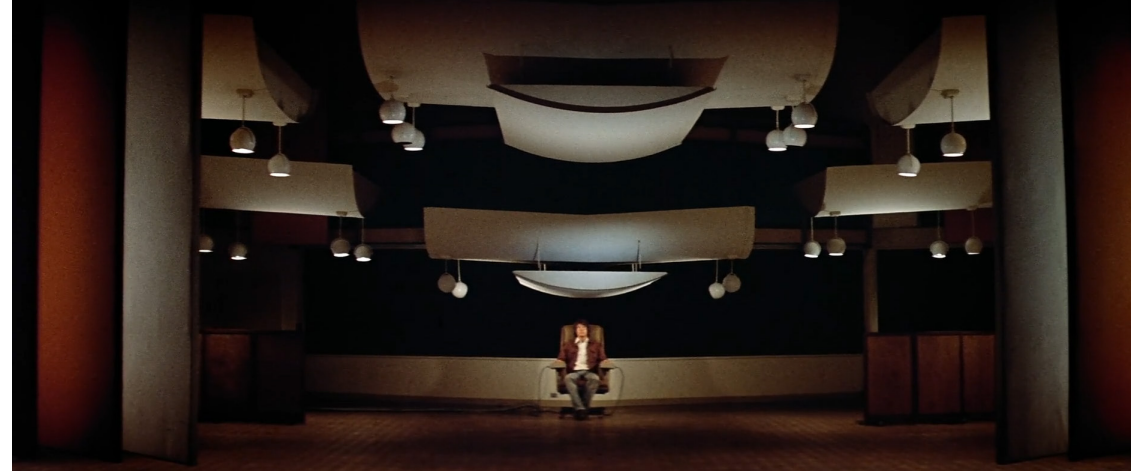
Oyuncular: Warren Beatty, Paula Prentiss, William Daniels, Walter McGinn, Hume Cronyn, Kelly Thordsen, Chuck Waters, Earl Hindman

ABD / 1974 / İngilizce / 102 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Amerikan başkan adaylığı gündemde olan bir senatörün suikasta uğradığı sırada televizyon muhabiri Lee Carter ve araştırmacı gazeteci Joe Frady de olay mahallinin yakınlarındadır. Yürütülen resmî inceleme sonucuna göre katil tek başına hareket etmiştir. Üç yıl sonra, olay unutulmaya yüz tutmuşken Joe, o gün olaya yakından tanık olanların doğal görünen sebeplerle bir bir öldüğü yönünde uyarılır, ancak bu komplo teorisini ciddiye almaz. Ciddiye aldığı anda ise durdurulamaz bir şekilde iz sürmeye başlar. Kıvrak zekâsı, çevikliği ve fevrliliği sayesinde hızla ulaşacağı sonucun kapsamını kendi de kestiremeyecektir.

Politik gerilim, paranoya gerilimi veya komplo teorisi gerilimi olarak nitelendirilen film, Loren Singer'ın romanına dayanıyor. Roman, JFK suikastının tanıklarının bir bir öldürülüşünü takip etse de senaryodaki suikast daha ziyade, filmde 6 yıl önce gerçekleşen Robert F. Kennedy suikastını andırır. Bununla birlikte JFK, Martin Luther King, Malcolm X suikastlarının

üzerinden çok geçmemiş; filmde 2 yıl önce başkan Nixon iki suikast atlatmış ve bir ay sonra bir suikasttan daha sağ kurtulmuştur. Özellikle Kennedy suikastı sonrası toplumsal bir zemin kayması yaşayan Amerikan toplumu için birbiri ardına gelen bu suikastların travması çok tazedir. Dahası her defasında otoritelerin, potansiyel katilin tek başına hareket eden dengesiz bir adam olduğu açıklaması inandırıcılığını kaybetmeye başlamıştır. *Parallax Esrarı* tam da bu bağlamda gösterime girer.

Kadın Affetmez (*The Beguiled*)

Gösterim Tarihleri: 14.11.2024 Perşembe 20.00 / 19.12.2024 Perşembe 20.00 / 18.01.2025 Cumartesi 14.00

Yönetmen: Don Siegel

Senaryo: Thomas Cullinan (roman), Albert Maltz, Irene Kamp

Oyuncular: Clint Eastwood, Geraldine Page, Elizabeth Hartman, Jo Ann Harris, Darleen Carr, Mae Mercer, Pamelyn Ferdin

ABD / 1971 / İngilizce, Fransızca / 105 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Amerikan İç Savaşı sırasında, Mississippi kırsalında yer alan bir yatılı kız okulunun küçük öğrencisi Amy, ormanda mantar toplarken yaralı bir Kuzeyli askerle karşılaşır. Düşman askeri olmasına karşın onu ölüme terk edemez ve Miss Martha'nın yöneticisi olduğu okula getirir. Sadece altı öğrenci ve bir kölenin kaldığı okul savaş hattındadır; fakat kadınlar yiyeceklerini yetiştirip kendilerini savunmaya kadar her işi üstlenmiş, genç öğretmen Miss Edwina ile derslere devam etmektedir. Ağır yaralı John McBurney güneyli Konfederasyon yanlılarının hapisanesinde ölmekten korkarken, kadınlar da savaşın ortasında bir düşman askerini misafir etmekten korkmaktadır. Yine de yediden yetmişe hepsinin aklını alan bu genç ve yakışıklı askeri, ölüme terk etmeye hiçbirinin gönlü razı olmayacaktır.

Bu gotik psikolojik gerilim, çoğunlukla erkeklerin güçlü ve yenilmez olduğu filmler çeken Siegel-Eastwood ikilisinin en atipik ortaklığı sayılıyor. Yine de yönetmenin kadın düşmanı açıklamalarının

kızıştırdığı bir tartışmanın odağında olmayı sürdürüyor: Düşmana esir düşmek, kadınların arasında kalmaya yeğ midir? Savaş koşullarında kendilerine yetebilen bir grup kadın, yaşatmayı seçtikleri bir erkeğin kötü muamelesine boyun mu eğmelidir?

Aslında film, gerek olay örgüsünde gerek karakter gelişimlerinde yarattığı sürekli ters köşelerle seyirciyi sınımsız kavrarken, bu dönüşler sayesinde kadına ve erkeğe yaklaşımını yeniden düşünmeye olanak tanıyor. 2017'de romanı beyaz perdeye yeniden uyarlayan Sofia Coppola, aynı hikâyeyi bu defa kadınların gözünden anlatır.

İki Yüzlü Adam (Seconds)

Gösterim Tarihleri: 15.11.2024 Cuma 20.00 / 28.12.2024 Cumartesi 18.30 / 14.01.2025 Salı 20.00

Yönetmen: John Frankenheimer

Senaryo: Lewis John Carlino, Devid Ely

Oyuncular: Rock Hudson, Frank Campanella, John Randolph, Frances Reid, Jeff Corey, Salome Jens

ABD / 1966 / İngilizce / 106 dk. / Siyah Beyaz / Türkçe Altyazılı

Arthur Hamilton orta yaşlı bir banka yöneticisidir. Başarılı bir kariyeri, bir teknesi, onu seven bir eşi ve evlenip kendi ailesini kurmuş bir kızı vardır. Arthur, istemesi gerektiği söylenen her şeyi istemiş ve elde etmiştir. Ne var ki bunların hiçbirini onu gerçekten tatmin etmez. Hiçbir şeye ilgi duymayan, içine kapanık bir adam olmuştur. Bu tekdüze hayatı, bir gün telefonun çalışmasıyla altüst olur. Hattın öbür ucunda konuşan, öldüğünü düşündüğü yakın arkadaşı Charlie'dir. Charlie, Arthur'u yaşadığına inandırdıktan sonra vereceği bir adrese gitmesini ister. Arthur'un gerçekten kaybedecek neyi vardır? Aksine, yepyeni, ikinci bir hayat fırsatı onu beklemektedir. Elbette, cüzi bir bedel karşılığında.

Usta görüntü yönetmeni James Wong Howe'un dışavurumcu estetiği, seyircinin duygusunu filmin ilk anından son anına dek avcunda tutar ve Kafkaesk bir kâbusun bütün tedirginliğini verir. Hafif romantik komedilerin gözde jönlerinden Rock Hudson'ın sürekli oynadığı rol kalıbını kırarak, büyük bir istekle

ve yaratıcı katkılarda bulunarak bu modern Faust hikâyesinde sergilediği oyunculuk da filmi hiç şüphesiz görüntü yönetimi kadar unutulmaz kılıyor.

Kendinden önce *L'Avventura*, kendinden sonra *Taxi Driver* gibi, Cannes'da şiddetli bir yuhalamayla karşılsa da bugün kült statüsüne kavuşan bilim kurgu psikolojik korku filmi *İki Yüzlü Adam*, Park Chan-wook ve Bong Joon-ho gibi yönetmenlerin favorileri arasında yer alıyor.

Harold ve Maude (Harold and Maude)

Gösterim Tarihleri: 17.11.2024 Pazar 18.30 / 10.12.2024 Salı 20.00 / 10.01.2025 Cuma 20.00

Yönetmen: Hal Ashby

Senaryo: Colin Higgins

Oyuncular: Ruth Gordon, Bud Cort, Vivian Pickles, Cyril Cusack, Charles Tyner, Ellen Geer

ABD / 1971 / İngilizce / 91 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Yirmili yaşlarının başındaki Harold ölüme saplantılı bir ilgi duymaktadır. Öyle ki sık sık kendine intihar süsü vermekte, tanımadığı insanların cenazelerine katılmakta ve bir cenaze arabası sürmektedir. Sosyetik annesinin ona son model bir araba alması, psikanaliste göndermesi veya genç kadınlarla buluşmaya zorlaması durumu değiştirmez; Harold tüm bu çabaları kendi tarzında boşa çıkarır.

Harold bir gün yine tanımadığı birinin cenazesine gittiğinde 79 yaşındaki Maude'la tanışır. Maude da tanımadığı insanların cenazesine katılmaktadır, ancak onun sebebi ölüme değil yaşama duyduğu tutkudur. Iskartaya çıkarılmış bir tren vagonunda yaşayan özgür ruhlu Maude kuralları ve yasaları pek ciddiye almaz, sanatın ve hayatın tadını doya doya çıkarır. Zamanla Harold ve Maude olağanüstü bir ikili olur, özellikle Harold Maude'dan çok şey öğrenir. Ne var ki bu sevgi dolu ilişki başta Harold'ın annesi olmak üzere herkesi dehşete düşürecektir.

Colin Higgins sinema

öğrencisiyken hazırladığı tez projesi *Harold ve Maude*'u kısa film olarak çekmeyi planlarken fikri beğenen bir yapımcı uzun metraj olması gerektiğini söyler. Yönetmen koltuğu Higgins yerine Hollywood'un asilerinden Hal Ashby'ye verilir. Film gerek üretim aşamasında gerekse gişede büyük güçlük yaşar. Higgins, yıllar içinde kült statüsüne ulaşan filmin gördüğü rağbeti şöyle açıklar: "Hepimiz Harold'ız ve hepimiz Maude olmayı arzuluyoruz."

Yalnızca 1970'lerin değil, film kariyerine 1915'te başlayan Ruth Gordon'ın geç parlayan kariyerinin de mihenk taşı olan filmin müzikleri Cat Stevens'a ait.

Atları da Vururlar (*They Shoot Horses Don't They?*)

Gösterim Tarihleri: 19.11.2024 Salı 20.00 / 22.12.2024 Pazar 18.30 / 18.01.2025 Cumartesi 18.30

Yönetmen: Sydney Pollack

Senaryo: Horace McCoy (roman), James Poe, Robert E. Thompson

Oyuncular: Jane Fonda, Michael Sarrazin, Susannah York, Gig Young, Red Buttons, Bonnie Bedelia, Bruce Dern

ABD / 1969 / İngilizce / 129 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

1932’de Amerika’da Büyük Buhran’ın yol açtığı derin yoksulluk ve sefalet devam etmektedir. İnsanların çaresizliğini fırsata çeviren bazı girişimciler, kimi zaman haftalar süren ve sonunda ayakta kalanın ödül kazandığı, bilet alan seyircilerin de arenadaki Romalıları gibi keyifle izlediği dans maratonları düzenler. Film, bu maratonlardan birini konu eden ve basıldığında pek rağbet görmemiş, 1935 tarihli bir romana dayanıyor.

Robert Syverton, kendini, bir dans maratonunun başlamak üzere olduğu, derme çatma bir dans salonunda bulur. Çiftlerin 1.500 dolarlık ödül için yarışacağı maratonda Gloria isimli bir kadın son anda partnersiz kalmıştır. Yarışmanın sunucusu Rocky ikisini eşleştirir ve dans başlar. Hasta, yaşlı, hamile... herkes umudunu buna bağlamıştır. Zaman geçtikçe fiziksel ve zihinsel çöküşler başlar. Bunların bazıları seyirci kaybetmemek uğruna hasıraltı edilirken, bazıları daha çok seyirci çekmek için "gösteri"ye dahil ve istismar edilir. Bu çılgınlığın sonuna

dek kim dayanabilecek, büyük ödülü kim kazanacaktır?

Akıllara kazınan bu psikolojik dramda karakterlerin öncesi sonrası yoktur; tarihin o kesitinde o mikrokozmosa tanıklık ederiz. Yarışmacıların bitkinliğini ve çaresizliğini duyarız. Belki de hayatın alegorisi olduğundan çok da zorlanmayız bunda.

Jane Fonda’nın kendini ilk defa güçlü bir dram oyuncusu olarak gösterme fırsatı yakaladığı filmde Rocky rolündeki Gig Young da ustalığını gözler önüne seriyor.

Dehşetin Bedeli (*Sorcerer*)

Gösterim Tarihleri: 22.11.2024 Cuma 20.00 / 29.12.2024 Pazar 18.30 /

25.01.2025 Cumartesi 14.00

Yönetmen: William Friedkin

Senaryo: Walon Green, Georges Arnaud, William Friedkin

Oyuncular: Roy Scheider, Bruno Cremer, Francisco Rabal, Amidou, Ramon Brieri, Peter Capell, Rosario Almontes

ABD, Meksika / 1977 / İngilizce, İspanyolca, Fransızca, Almanca / 121 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Nilo Meksika Veracruz'da birini susturucuyla infaz ederken Kassem Kudüs'te bombalı saldırı düzenler, Victor'un Paris'te eşile sürdüğü rahat yaşam dolandırıcılık ithamıyla altüst olurken, Jackie New Jersey'de İrlandalı bir ekiple katıldığı soygun sonucu İtalyan mafyasını peşine takar ve arkadaşının önerisi uyarınca kaçmayı kabul eder. Dört adamın yolu Güney Amerika köyü Porvenir'de keşişcektir.

Ne var ki kaçakları kendine çeken bu yoksul köyden çıkmak o kadar kolay değildir. Köyün ekonomisi, civardaki bir Amerikan petrol şirketine bağlıdır. Bir gün petrol kuyusunda patlama meydana gelir ve çıkan yangını söndürmenin tek yolu patlayıcılardır. Kuyunun yüzlerce kilometre uzağında bulunan patlayıcılar iyi korunmadığından, içerdiği nitrogliserin en ufak sarsıntıda patlamaya hazır hâle gelmiştir. Bu dehşet verici yolculuk için tek gereken, hurdalardan inşa edilecek iki kamyon ve gerçekten çaresiz dört kişidir.

Georges Arnaud'nun 1950 tarihli romanının bu ikinci film uyarlaması, Clouzot'nun 1953 uyarlamasının yeniden çevrimi gibi düşünülse de Friedkin bu filmde özgün karakterler yaratır. Yönetmen, *Vahşi Belde*'de çıkardığı işe hayran olduğu için özellikle senarist Walon Green'le çalışmak istemiştir. Her iki filmde de kahraman yoktur, herkesin karanlık bir tarafı vardır ve içimizdeki iyi ile kötünün mücadelesi melodramdan kaçınılarak gösterilir. Bununla birlikte film, kaderin bir araya getirdiği çaresiz insanların koşulları çılgınca zorlaması bakımından Herzog'un *Aguirre, Tanrının Gazabı* (1972) ve *Houston'ın Sierra Madre Hazine*leri'ne (1972) benzetilebilir.

Korkuluk (*Scarecrow*)

Gösterim Tarihleri: 23.11.2024 Cumartesi 14.00 / 28.12.2024 Cumartesi 14.00 /
21.01.2025 Salı 20.00

Yönetmen: Jerry Schatzberg

Senaryo: Garry Michael White

Oyuncular: Gene Hackman, Al Pacino, Dorothy Tristan, Dorothy Tristan, Ann Wedgeworth,
Richard Lynch, Eileen Brennan, Penelope Allen
ABD / 1973 / İngilizce / 112 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Çabuk öfkelenen eski mahkûm Max Millan ve yumuşak mizaçlı eski denizci Lionel "Lion" Delbuchi California'da tanışıp arkadaş olur, Pittsburgh'a gittiklerinde ortak olup bir oto yıkama işi kurmayı kararlaştırırlar. Max'in hapishanede biriktirdiği parayı bu iş için aktardığı banka Pittsburgh'dadır. Yolda, Lion'ın yıllar önce hamileyken geride bıraktığı eşini ve hiç görmediği çocuğunu görmesi için Detroit'e de uğrayacaklardır. Ne yol ne de dostlukları kolay ve engebesiz olacaktır.

1973'te Altın Palmiye'yi paylaşan iki filminden biri olan yol filmi *Korkuluk* bugün, yönetmenin en iyi işlerinden biri kabul ediliyor. Roger Ebert'ın *Of Mice and Men*, *Easy Rider* ve *Midnight Cowboy* filmlerinden tanıdık bulduğu bu yolculukta diyalog ve mekânların gerçekçiliğinin yanı sıra güçlü başrol oyuncularları ve Vilmos Zsigmond'un sinematografisi de dikkat çekici.

Özellikle Pacino'nun abartısız oyunu, ikilinin kırılğan dostluğunu perdeye yansıtmada önemli bir etmen.

* Images courtesy of Park Circus/
Paramount

Kaçaklar (*The Chase*)

Gösterim Tarihleri: 24.11.2024 Pazar 18.30 / 24.12.2024 Salı 20.00 / 16.01.2025 Perşembe 20.00

Yönetmen: Arthur Penn

Senaryo: Horton Foote (roman, oyun), Lillian Hellman

Oyuncular: Marlon Brando, Jane Fonda, Robert Redford, E.G. Marshall, Angie Dickinson, Janice Rule, Miriam Hopkins, Martha Hyer, Robert Duvall, Jocelyn Brando, James Fox

ABD / 1966 / İngilizce / 134 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Küçük bir Teksas kasabasında para babası Val Rogers büyük nüfuz sahibidir. Şerif Calder'ın şerif olmasında bile parmağı vardır. Ancak kendi ilkelerine göre hareket eden şerifin üzerindeki nüfuzu kısıtlıdır. Bir gün, Rogers'ın oğlu Jake'in en yakın arkadaşı olan Bubber Reeves suçu kesinleşmediği halde hapsedildiği hapisneden, bir başka tutuklu ile birlikte kaçar. Onun masum olduğuna inanan şerif, Bubber'ın kasabaya geleceğine emindir. Ne yazık ki diğer kaçağın yolda suç işlemesi, Bubber üzerindeki suçlu damgasını kuvvetlendirir. Kasabada onu koruyacak sadece birkaç kişi, onların karşısında ise gözünü kan ve nefret bürümüş koca bir kasaba halkı vardır.

Film, ideallerine bağlı şerif ve onun arkasında durmayan kasaba halkı bakımından *Kahraman Şerif* i (1952, Fred Zinnemann) andırmakla birlikte, çekim yılı itibarıyla da 1960'lar Amerikan sinemasının tam ortasında, klasik sinema ile Yeni Hollywood'un arasında durur. Öyle ki, hemen ardından çektiği *Bonnie*

ve Clyde Amerikan sinema tarihinde bir dönüm noktası, dahası Yeni Hollywood tarzı filmleri tetikleyen film olarak anılsa da *Kaçaklar*'ı bu anlamda onun öncülü olarak görenler de var.

Penn bu Güney kasabasındaki ırkçılığı, toplumsal eşitsizlikleri, ahlaki çürüme ve ikiyüzlülüğü gözler önüne sererken eleştirisinin hedefi esasen bütün Amerikan toplumu ile onu zehirleyen kitle psikolojisi ve kendine benzemeyene yönelen şiddettir.

MACAR SİNEMASI SEÇKİSİ

Ağıt (Requiem)

Gösterim Tarihleri: 02.11.2024 Cumartesi 14.00 / 04.12.2024 Çarşamba 20.00 /
26.01.2025 Pazar 14.00

Yönetmen: Zoltán Fábri

Senaryo: Zoltán Fábri, István Örkény

Oyuncular: Edit Frajt, Lajos Balázsovits, László Gálffi

Macaristan / 1982 / Macarca / 103 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Ağıt, Macar sinemasının dünya sinemasına kazandırdığı önemli yönetmenler arasında yer alan Zoltán Fábri'nin filmografisindeki en özel duraklardan biri. Eşine az rastlanır bir melankoli ile sahne sahne derinizin altına işleyen, politik sinemanın ayrık örneklerinden biri olan *Ağıt*'ın hikâyesi 1952 yılının bir gecesinde geçiyor.

Yas hissinin hemen hemen tüm karelerine sindiği filmin açılışından itibaren hikâyenin protagonisti Netti'nin iç dünyasına tanıklık ediyoruz. Netti, düşünce suçundan hapse girmiş doktor eşinin ölümünden sonra bir gece vakti evinin kapısında mimikleri ve hareketleri ile kocasını andıran gizemli bir genç ile karşılaşır ve bu karşılaşma nedeniyle geçmiş, gelecek ve şimdiki zaman ile yüzleşmeye başlar. Zoltán Fábri, geri dönüşler aracılığı ile zamanda gelip giderken hafızada asılı duran anlar, pişmanlıklar, yaşanmamışlıklar, sonu gelmeyen özlemler ve bastırılmış duygular üzerinden ördüğü hikâyesini özenle parça parça yerine oturtuyor.

1982 yılında Berlin Film Festivali'nde Gümüş Ayı ödülüne layık görülen *Ağıt*, baskıcı rejimlerin bireylerin hayatları üzerinde yarattığı etkileri şiirsel bir dille anlatırken müziğinden kurgusuna görüntü yönetmenliğinden rejisine dört başı mamur bir seyirlik sunuyor.

* Bu film, Avrupa Film Akademisi tarafından başlatılan ve 1 Kasım - 7 Aralık tarihlerinde 42 ülkede kutlanan Avrupa Film Ayı çerçevesinde gösterilmektedir.

* Macar Kültür Merkezi'ne katkılarından ötürü teşekkür ederiz.

Karadaki Ada (*Sziget a szárazföldön*)

Gösterim Tarihleri: 13.11.2024 Çarşamba 20.00 / 25.12.2024 Çarşamba 20.00 /
12.01.2025 Pazar 18.30

Yönetmen: Judit Elek

Senaryo: Judit Elek, Iván Mándy

Oyuncular: Manyi Kiss

Macaristan / 1969 / Macarca / 79 dk. / Siyah Beyaz / Türkçe Altyazılı

Budapeşte’de bir apartman dairesinde aile yadigarı eşyaları ve anıları arasında yalnız yaşayan yaşlı bir kadının içe dönük günlük rutinini takip eden *Karadaki Ada*, karakter ve durum gözlemleri üzerinden ördüğü hikâyesini yavaş yavaş katmanlandırarak şaşırtıcı ve etkileyici bir seyirliğe dönüşüyor.

Kariyerine belgeseller ile başlayan Judit Elek, kurmaca türündeki ilk filminde kamerasını filmin merkezindeki yaşlı kadın karakteri aracılığı ile diğer apartman sakinlerine, komşulara ve sokağa yönelterek eşine az rastlanır bir doğallık ile bir toplumun sosyo-kültürel portresini çiziyor.

Karadaki Ada, genel geçer normların, süregiden sistemin yalnız ve yaşlı insanları ne denli usturuplu bir şekilde hayatın dışına ittiğini vurgularken ekonomik buhranın bireylerin psikolojisi, aile yapısı ve toplumun inşası üzerinde ne derece önemli bir rol oynadığını da gözler önüne seriyor.

1969 yılında Cannes Film Festivali’nde yarışma dışı gösterilen *Karadaki Ada*, 55 yıl sonra 2023 yılında restore kopyası ile Cannes Film Festivali’nin “Klasikler” bölümünde tekrar izleyici ile buluşmuştu. İzledikten sonra zihninizde uzun süre dolaşacak olan Judit Elek’in az bilinen bu küçük ve alçakgönüllü ilk filmini Macar Sineması seçkisi kapsamında sizlere sunmaktan mutluluk duyuyoruz.

* Bu film, Avrupa Film Akademisi tarafından başlatılan ve 1 Kasım - 7 Aralık tarihlerinde 42 ülkede kutlanan Avrupa Film Ayı çerçevesinde gösterilmektedir.

* Macar Kültür Merkezi’ne katkılarından ötürü teşekkür ederiz.

Evimin Yolu (*Így jöttem*)

Gösterim Tarihleri: 16.11.2024 Cumartesi 14.00 / 20.12.2024 Cuma 20.00 /
24.01.2025 Cuma 20.00

Yönetmen: Miklós Jancsó

Senaryo: Gyula Hernádi, Imre Vadász

Oyuncular: András Kozák, Sergey Nikonenko, Béla Barsi

Macaristan / 1965 / Macarca / 108 dk / Siyah Beyaz / Türkçe Altyazılı

Evimin Yolu, sinema tarihinin en hümanist savaş filmlerinden biri olmasının yanı sıra dünya sinemasının önemli yönetmenlerinden Miklós Jancsó'nun başarılı kariyerinin habercisi sayılan erken dönem yapıtlarından da biri. Jancsó'nun adeta mizansen dersi verdiği, birbirinden etkileyici sahnelerin peşi sıra geldiği bu küçük ama görkemli film, sinemanın gücünü beyaz perdenin dışına taşıyor.

Evimin Yolu'nda İkinci Dünya Savaşı'nın son günlerinde Rus işgali altındaki Macaristan'da asker kaçaklarının ve direnişçilerin arasına karışan bir Macar gencinin sürüden ayrılıp kendi yoluna gitmesi konu ediliyor. Üzerindeki beyaz gömleği ile etrafındaki savaştan bağımsız, naif ve avare bir şekilde Macaristan kırsalında dolaşan Jóska, Rus askerleri tarafından birkaç kez esir alınıp salındıktan sonra ineklerin bakımından sorumlu genç bir Rus askerinin yanına savaş esiri olarak gönderilir. Kırsalın ortasında baş başa kalan ve aynı dilden konuşmayan bu iki genç arasında zamanla

kimliklerinden ve savaştan bağımsız bir dostluk gelişir.

Béla Tarr'ın tüm zamanların en iyi Macar yönetmeni olarak tanımladığı Miklós Jancsó'nun kariyerindeki yükseliş döneminin ilk ürünü olan *Evimin Yolu*, seyirciyi sınırların, kimliklerin ve savaşın anlamsızlığı ile yüzleştiren kayıtsız kalınmaması gereken bir film.

* Bu film, Avrupa Film Akademisi tarafından başlatılan ve 1 Kasım - 7 Aralık tarihlerinde 42 ülkede kutlanan Avrupa Film Ayı çerçevesinde gösterilmektedir.

Akıntı (Sodrásban)

Gösterim Tarihleri: 08.12.2024 Pazar 18.30 / 27.12.2024 Cuma 20.00 /
15.01.2025 Çarşamba 20.00

Yönetmen: István Gaál

Senaryo: István Gaál

Oyuncular: Andrea Drahota, András Kozák, János Harkányi, Marianna Moór
Macaristan / 1964 / Macarca / 81 dk. / Siyah Beyaz / Türkçe Altyazılı

Macar Yeni Dalga akımını başlatan film olarak adlandırılan *Akıntı*, hikâyesinin çıkış noktası ile Michelangelo Antonioni'nin *Macera* (*L'avventura*, 1960) ve Peter Weir'in *Hanging Rock*'ta *Piknik* (*Picnic at Hanging Rock*, 1975) filmlerini akıllara getiriyor. Ne var ki, István Gaál'in kendinden emin ilk filmi, Antonioni'nin keşfettiği yapısal kuramları ya da Weir'in peşine düştüğü gizemi bir kenara bırakarak hikâyesini toplumsal bir perspektife oturtmayı tercih ediyor.

Akıntı, sıcak bir yaz günü nehir kenarına giden bir grup arkadaştan birinin gizemli bir şekilde ortadan kaybolmasıyla açılıyor. Hesapta olmayan bu durum karşısında ne yapacağını bilemeyen gençlerin kendilerini, birbirlerini, hayatı ve geleceği sorguladıkları bir akıntıya kapılmalarına şahitlik ediyoruz. Ailelerinin aksine kendilerine tabakta sunulan pek çok ayrıcalığı hafife alan genç jenerasyonu mercek altına alan film, üniversite ve gelecek hayalleri kuran neslin bu ayrıcalıklara sahip

olamayan kendisinden önceki nesile oranla ne derece toy kaldığını usta bir dille perdeye aktarıyor.

Karlovy Vary Film Festivali'nde en iyi film ödülünü kazanan *Akıntı*, usta işi anlatımı, etkileyici atmosferi ve kalburüstü görüntü yönetmenliği ile tansiyonu adım adım arttırarak gençliğin vurdumduymaz neşesinden alacakaranlığa uzanan diken üstünde bir seyirlik vadediyor.

Baba (Apa)

Gösterim Tarihleri: 11.12.2024 Çarşamba 20.00 / 05.01.2025 Pazar 18.30 /
29.01.2025 Çarşamba 20.00

Yönetmen: István Szabó

Senaryo: István Szabó

Oyuncular: András Bálint, Miklós Gábor, Dániel Erdély

Macaristan / 1966 / Macarca / 88 dk. / Siyah Beyaz / Türkçe Altyazılı

István Szabó, *Mephisto* (1981), *Albay Redl* (*Oberst Redl*, 1985) ve *Hanussen* (1988) gibi ana akım sinemaya daha yakın duran ve uluslararası arenada oldukça ses getiren filmleri ile kendi jenerasyonunun en popüler yönetmenlerinden biri kabul edilir. İkinci filmi olmasına rağmen usta yönetmenleri aratmayacak denli iyi bir rejiiye sahip olan *Baba* ise yaratıcı ve incelikli senaryosu ile kendisinden sonra gelen ve benzer temalara değinen pek çok genç yönetmene yol göstermiş modern bir klasiktir.

Uluslararası festivallerde kazandığı ödüller ile dikkatleri üzerine çeken *Baba*, bir toplumun savaş sonrası panoramasını İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden hemen sonra babasını kaybeden bir çocuğun büyüme hikâyesi üzerinden resmeder. Babasının yokluğuna onu çeşitli durumlarda kahraman olarak hayal ederek alışmaya çalışan Tako'nun hikâyesi, Szabó'nun izleyicinin gözüne sokmadan aktardığı imgeler ve durumlar aracılığı ile babasız

büyümüş bir nesilden, önünü göremeyen gençlerden ve acısını içine gömmüş kadınlardan ibaret bir toplumun ruh halini tasvir eder.

1967 yılında Locarno Film Festivali'nde Jüri Özel Ödülü kazanan ve István Szabó'nun kariyerinin en iyi işlerinden biri olan *Baba*, uzun süre akıldan çıkmayacak sahneleri ile açılışından kapanış jeneriğine kadar buruk bir gülümseme eşliğinde izlenen çok özel bir deneyim vadediyor.

IL CINEMA RITROVATO İSTANBUL'DA

Her yıl İtalya'nın Bologna kentinde düzenlenen Il Cinema Ritrovato, sinema tarihine adanmış bir film festivali. Temel amacı dünyanın en önemli film restorasyon merkezlerinden biri olan Cineteca di Bologna'nın yeni restore ettiği filmleri seyirciyle buluşturmak olan festival her yıl kendi arşivindeki eserlerin yanı sıra dünyanın dört bir yanındaki arşivlerden derlediği muazzam bir film programıyla seyirci karşısına çıkıyor.

Cineteca di Bologna'nın katkılarıyla hazırladığımız bu program kapsamında 39. Il Cinema Ritrovato'nun restore edilmiş filmler bölümünden seçtiğimiz 6 film, yeni kopyalarıyla Sinematek/Sinema Evi'nde izlenebilecek.

Piyanisti Vurun (*Tirez sur le pianiste*)

Gösterim Tarihleri: 31.10.2024 Perşembe 20.00 / 07.12.2024 Cumartesi 18.30 / 30.01.2025 Perşembe 20.00

Yönetmen: François Truffaut

Senaryo: David Goodis (roman), François Truffaut, Marcel Moussy

Oyuncular: Charles Aznavour, Marie Dubois, Nicole Berger, Michèle Mercier, Serge Davri, Claude Mansard, Albert Remy

Fransa / 1960 / Fransızca, İngilizce / 81 dk. / Siyah Beyaz / Türkçe Altyazılı

Fransız Yeni Dalga sinemasının simge isimlerinden François Truffaut, onu başarıya ve üne kavuşturan ilk uzun metrajı *400 Darbe*'den (1959) sonraki filmi *Piyanisti Vurun*'u, ilk filmine tepki olarak çeker. İlk filmin elde ettiği başarıyı abartılı bulan genç yönetmen, fazla "Fransız" olmasından da rahatsızdır. Bu nedenle, şöhret ile tanınmazlığın sırasını tersine çevirdiği ikinci filminde, Amerikan sinemasından ne kadar etkilendiğini ortaya koyar. Bu filmde hedef kitlesi, kendi deyişiyle, sadece sinema delileridir.

Yaşamı alt üst olduğu için dış dünyayla bağını koparmış, salaş bir barda sahte bir isimle göze batmadan piyanistlik yapan Charlie Koller zaman zaman, küçük kardeşinin karnını doyuran seks işçisi Clarisse ile birlikte olmaktadır. Bu sırada, Charlie'nin aslında kim olduğunu bilen garson Léna ona âşık olmuştur. Charlie'nin kurduğu sakin yaşam, yeraltı dünyasına isteği dışında bulaşmasıyla bir daha altüst olacaktır.

Yeni Dalga'nın biçimsel özelliklerini taşıyan, akımın önemli görüntü yönetmenlerinden Raoul Coutard'ın ekibinde yer aldığı film, Truffaut'ya göre, "çok şey öğrendiği Hollywood B filmlerinin saygılı bir pastişidir". Charlie'nin adını Chaplin'den alması bir yana, Marx Kardeşler'den Hitchcock'a, Welles'den Fuller'a geniş bir yelpazede Amerikan etkisi görülür.

Hikâyenin basitliği ve bütçenin düşüklüğüne karşın Truffaut, sevilen şarkıcı Aznavour'un, diğer oyuncularının ve yetenekli ekibinin yardımıyla ortaya, ruh hâli geçişleri ve mizahıyla da akılda kalan bir klasik çıkarmıştır.

* Bu film, Avrupa Film Akademisi tarafından başlatılan ve 1 Kasım - 7 Aralık tarihlerinde 42 ülkede kutlanan Avrupa Film Ayı çerçevesinde gösterilmektedir.

* Institut Français İstanbul'a katkılarından ötürü teşekkür ederiz.

Amadeus

Gösterim Tarihleri: 02.11.2024 Cumartesi 18.30 / 14.12.2024 Cumartesi 14.00 /

04.01.2025 Cumartesi 14.00

Yönetmen: Miloš Forman

Senaryo: Peter Shaffer

Oyuncular: F. Murray Abraham, Tom Hulce, Elizabeth Berridge, Roy Dotrice, Simon Callow, Christine Ebersole, Jeffrey Jones, Charles Kay, Kenneth McMillan

ABD, Fransa / 1984 / İngilizce, İtalyanca, Latince, Almanca, Fransızca / 160 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

II dalda aday gösterildiği Oscar ödüllерinin En İyi Film, En İyi Yönetmen, En İyi Erkek Oyuncu dahil olmak üzere sekizini kazanan film, Mozart-Salieri rekabetinin kurmaca versiyonu bir oyundan uyarlama.

Yaşlı İtalyan besteci Antonio Salieri bir gün, Mozart'ı öldürdüğünü söyleyerek intihar girişiminde bulunur. Bunun üzerine kaldırıldığı akıl hastanesinde onu genç bir din adamı ziyaret eder ve huzur bulmak için günah çıkarmasını ister. Salieri bu teklife aldırış etmez görünse de olayları en başından anlatmaya başlar. Dindar biri olan Salieri, Tanrı'ya, ünlü bir besteci olmasına karşılık çalışkanlığını ve iffetini koruyacağını söyleyerek dua etmiştir. Çocukluğundan itibaren dehası ile ünlenen Mozart'ın müziğine ise hayrandır. Ne var ki tanıştıkları zaman, bu genç dâhinin değil dua etmek, keyfine bakan deli dolu biri olduğunu görünce inancı alt üst olur ve Bergmanvari bir hayal kırıklığı ile, ihanetine uğradığı

Tanrı'dan intikam almak amacıyla Mozart'ı mahvetmeye ant içer.

Roger Ebert'a göre, Mozart'ı "18. yüzyılın Bruce Springsteen'i" gibi temsil ederken trajik ağırlığından hiçbir şey kaybetmemeyi başaran filmde yönetmen âdetâ, filmografisindeki *Hair*'i memleketine ve iki yüzyıl geriye taşımıştır.

Salieri, vasatlığına karşın veya bu sayede, Avusturya-Macaristan İmparatoru II. Joseph'in saray bestecisi olmayı başarmışsa da trajedisi ve hıncının sebebi, kendisi vasat bir besteci olmasına karşın Mozart'ın dehasını takdir edebilecek kadar da iyi olmasıdır.

* Bu film, Avrupa Film Akademisi tarafından başlatılan ve 1 Kasım - 7 Aralık tarihlerinde 42 ülkede kutlanan Avrupa Film Ayı çerçevesinde gösterilmektedir.

Kurtuluş (*Deliverance*)

Gösterim Tarihleri: 06.11.2024 Çarşamba 20.00 / 14.12.2024 Cumartesi 18.30 / 22.01.2025 Çarşamba 20.00

Yönetmen: John Boorman

Senaryo: James Dickey (roman, senaryo), John Boorman

Oyuncular: Jon Voight, Burt Reynolds, Ned Beatty, Ronny Cox, Billy Redden

ABD / 1972 / İngilizce / 109k. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Lewis, yaban hayatı, sanayi devrimi sonrası ilerlemeye tercih ettiğini her fırsatta tekrarlayan ve doğaseverliği gösteriş sınırlarında dolaşan maço bir adamdır. Baraj inşaatı nedeniyle yakında su altında kalacak bir nehri kanoyla kat etmeyi aklına koyar ve deyim yerindeyse üç "şehir çocuğu"nu bu tehlikeli maceraya ikna eder: Bobby, Drew ve Ed. Bu tür maceralarına zaman zaman eşlik etmekle birlikte Ed de Lewis kadar bilgili ve tecrübeli değildir. Kanolarla devam etmek için yerlilerden, arabalarını varış noktasına götürüp bırakmalarını istediklerinde nehirden asla sağ çıkamayacakları söylene de özellikle Lewis bu uyarıya aldırmaz. Kaldı ki şiddetli akıntılar, iri kayalıklar ve yol ayrımları onları bekleyen ikilem ve tehlikelerden sadece birkaçıdır.

Kameranın arkasında, Yeni Hollywood'un görüntü yönetmenlerinden Vilmos Zsigmond'un bulunduğu film, kimi eleştirmenlerce istismar sinemasına örnek gösteriliyor.

Filme dair en ilgi çekici şeylerden

biri ise, yönetmenin masrafları kısmak amacıyla başrol oyuncularına dublörler ve onları sigortalatmaksızın rafting ve kaya tırmanışı yaptırmış olması. Filmin başında yer alan, sigortaya dair replik bu uç duruma gönderme.

Film, günümüzde ikonikleşmiş bir görüntü ile son bulur. Brian De Palma, bugün neredeyse korku filmi klişesi olan sahneyi o kadar sever ki program kapsamında izlenebilecek *Günah Tohumu* (1976) filminde kullanır.

McCabe & Mrs. Miller

Gösterim Tarihleri: 09.11.2024 Cumartesi 18.30 / 18.12.2024 Çarşamba 20.00 / 17.01.2025 Cuma 20.00

Yönetmen: Robert Altman

Senaryo: Edmund Naughton (roman), Robert Altman, Brian McKay

Oyuncular: Warren Beatty, Julie Christie, Rene Auberjonois, William Devane, John Schuck, Corey Fischer, Bert Remsen, Shelley Duvall

ABD / 1971 / İngilizce, Kantonca / 120 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Edmund Naughton'ın 1959 tarihli romanı McCabe'den uyarlanan filmi, yönetmeni Robert Altman, pek çok Western kalıbını alt üst etmesi veya yok sayması sebebiyle "Western karşıtı" olarak nitelendirir. Yine de bu, tüm zamanların en iyi Western filmleri arasında sayılmasına engel teşkil etmez.

1902 kışında, John McCabe adında şık ve esrarengiz bir kumarbaz, kuzeybatıda maden bulunan bir sınır kasabasına gelir. Çamur içindeki bu derme çatma kasabada, kimsenin gitmediği bir şapel ve kasaba erkeklerinin kapalı kış günlerini geçirdiği basık, kirli bir bardan başka bir şey yoktur. McCabe gizemli havasını bir müddet sürdürdükten sonra ahaliye orada genelev ve kumarhane açma niyetinden bahseder ve hemen çalışmalara başlar. Çok geçmeden, kasabaya Constance Miller adında güzel, tecrübeli bir genelev işletmecisi gelir ve McCabe'e ortaklık teklif eder. Bu kârlı ortaklığa duygusal bir yakınlaşma da eşlik edecektir.

Ne var ki kasabada yarattıkları canlanma, bölgedeki büyük balıkların radarından kaçmaz.

Yönetmen Robert Altman, McCabe ve Mrs. Miller'a odaklanmaktansa kasaba sakinlerinin hayatlarını kısa bakışlarla görmemizi sağlar. Ses kurgusu da bu yaklaşımı yansıtır; sohbetler ve gürültüler birbirine karışır, iki ortağın ilişkisi ve bu tür diyaloglar öne çıkarılmaz.

İlk albümünü filmin çekilmesinden üç yıl önce çıkaran Leonard Cohen'in şarkılarının filmle bütünleşmiş olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Yedi Samuray (*Shichinin no samurai*)

Gösterim Tarihleri: 16.11.2024 Cumartesi 18.30 / 21.12.2024 Cumartesi 14.00 /

26.01.2025 Pazar 18.30

Yönetmen: Akira Kurosawa

Senaryo: Akira Kurosawa, Shinobu Hashimoto, Hideo Oguni

Oyuncular: Toshirō Mifune, Takashi Shimura, Keiko Tsushima, Daisuke Katō, Yukiko Shimazaki, Katamari Fujiwara

Japonya / 1954 / Japonca / 207 dk. / Siyah Beyaz / Türkçe Altyazı

Tüm zamanların en iyi filmleri arasında, kimi zaman en iyi filmi kabul edilen *Yedi Samuray* "en çok yeniden çevrilmiş, yeniden işlenmiş ve gönderme yapılan" filmlerden biri.

1586'da, Japonya'da bir dağ köyü, mahsulünü yağmalamak isteyen bir haydut çetesi tarafından baskına uğrayacağını haber alır ve kendilerini koruyacak samuraylar aramaya başlar. Ancak samuraya ödeyecek paraları yoktur. Sonunda, yaşını almış, tecrübeli Kambei'yi ikna etmeyi başarırlar. Kambei bu iş için birkaç samuraydan oluşan bir ekip kurar. Haydutların saldırısına karşı hazırlanırken hem köylüler ile samuraylar arasında hem de samurayların kendi içinde sağlam bir bağ kurulur. Çeteye karşı verilen savaşta samuraylar kadar köylüler de büyük bir kahramanlık sergileyecektir.

Kadim Japon kültürüne dayalı hikâye geleneksel kast sistemini sorgular. Samuraylar ile köylüler asla karışmaması gereken iki ayrı kasttır. Köylüler samuraylara ihtiyaç duymakla birlikte aynı zamanda onları tehdit olarak görür. Bu

toplumda konumundan bağımsız olarak herkes, kendine yüklenen toplumsal rolü vazife gibi, âdeta çileci bir dirençle yerine getirir. Tam da bu nedenle filmde, kendine atanan rollerin dışına çıkan karakterlerin hikâyeleri özellikle dikkat çekici ve sürükleyicidir.

Yedi Samuray, aksiyon sahnelerinde kesmeler yerine derinliğe, o derinlik içinde farklı hareket odaklarına ağırlık veren Kurosawa'nın kendine özgü görsel dili, kompozisyonu ve hikâye anlatımı ile, seyircisine hayatının en hızlı 207 dakikasını yaşatan film.

Kadın Katili (*Peeping Tom*)

Gösterim Tarihleri: 23.11.2024 Cumartesi 18.30 / 15.12.2024 Pazar 18.30 /

08.01.2025 Çarşamba 20.00

Yönetmen: Michael Powell

Senaryo: Leo Marks

Oyuncular: Karlheinz Böhm, Anna Massey, Moira Shearer, Maxine Audley, Brenda Bruce, Pamela Green, Jack Watson, Shirley Anne Field, Brenda Bruce

Birleşik Krallık / 1960 / İngilizce / 101 dk. / Renkli / Türkçe Altyazılı

Çıktığı dönemde çok sert eleştirilere maruz kalan film, Emeric Pressburger ile *The Red Shoes* (1948) ve *Black Narcissus* (1947) gibi başyapıtlara imza atmış yönetmenin kariyerini bitirse de yıllar içinde kültleşti ve bugün tüm zamanların en iyi İngiliz filmleri arasında yer alıyor.

İleride sinemacı olmak isteyen Mark Lewis bir film stüdyosunda çalışırken bir yandan da kadın modellerin tezgâh altından satılan fotoğraflarını çekmekte ve esasen münzevi bir hayat sürmektedir. Mark'ın babası, korku üzerine çalışan ünlü bir psikologdur ve çocuğunu deney faresi olarak kullanarak onda derin bir travma yaratmıştır. Babasının izinde, korkuyu görme arzusunun peşinde, kadınları öldürmekte ve ölüm anlarını kayda almaktadır. Mark'ın, gözleri görmeyen annesi ile birlikte yaşayan zeki ve sevecen komşusu Helen'la tanışması kendini açmasına olanak tanıyacaktır.

Filmde henüz Mark'ı görmeden Mark'ın gözüyle görürüz. Bakma ve görme arzusunu sorgulayan

film, karanlık sinemada oturup perdedekini izleyen seyircinin de bir anlamda *voyeur* olduğunu hatırlatarak bizi ustalıkla rahatsız eder.

Filmin kaçınılmaz olarak kıyaslandığı *Sapık* gerek Hitchcock'un zekice pazarlama yaklaşımı gerekse hikâyeyi katilin gözünden anlatmaması ve katili ancak filmin sonunda anlamamız gibi etmenler sayesinde tarihe mal olurken Powell'ın filmi uzun müddet yerden yere vurur. İki film de *slasher* janrının ilk örneklerinden sayılmaktadır.

Mark'ın ebeveynlerini Powell ve eşinin, küçük Mark'ı ise Powell'ların oğlunun canlandırmasıyla da tepki çeken filmin özgün kurgusunun bugün tamamen kayıp olduğu sanılıyor.

* Film tetikleyici unsurlar içerir.

* Bu film, Avrupa Film Akademisi tarafından başlatılan ve 1 Kasım - 7 Aralık tarihlerinde 42 ülkede kutlanan Avrupa Film Ayı çerçevesinde gösterilmektedir.

SESSİZ PERŞEMBE: GERMAINE DULAC

GERMAINE DULAC'LA SEYAHATE DAVET

Bu program Germaine Dulac yapalım dediğimizde; tarihin bu ilk ve belki de en özgün kadın yönetmenlerinden birinin filmlerinin büyük ölçüde bulunmuş, onarılmış ve dijital olarak restore edilerek çoktan seyircisine kavuşturulmuş olacağını düşündüğümü itiraf edeyim. Oysa kısa-uzun, deneysel, konulu ve belgesel 30'dan fazla filmi olduğu söylenen yönetmenin bugün filmlerinin büyük çoğunluğuna ulaşamıyor. Hâlâ dijital restorasyon bekleyen filmleri var ve halihazırda restore edilmiş filmlerinin de kurtarılamamış sahneleri bir hayli çok.

Tarih boyunca kadınlar için var olmak ve kendini ortaya koymak hiçbir zaman kolay olmadı. Germaine Dulac da şüphesiz bundan nasibini almış bir kadın. Filmleri dönemin egemen erkek eleştirmenleri tarafından anlaşılamamış, hakaretle karşılanmış ve hatta sıklıkla sansürlenmiş Fransız sinemasının bu avangart yönetmeni, feminist dokunuşları ile 20'li yıllarda sadece sinemaya değil sosyal hayata da tesir etmiş, çağının kadın hareketi içinde editörlük ve yazarlık da yaparak aktif rol almış güçlü bir karakter. Aldığı müzik eğitimi, filmlerinde ritim ve kurgu üzerine çağdaşlarından çok daha yenilikçi bakışla yaklaşmasını sağlamış. Sadece şiirlerden uyarlama deneysel ve soyut filmlerindeki sofistike anlatımıyla değil, kadınların muzipliğiyle de ön plana çıktığı oyunculuklar ve alışılacık cinsiyet rollerini yıkan hikâyeleriyle de öncü olmuştur.

Sinematek/Sinema Evi Ekim-Ocak programı içinde sizlerle paylaşacağımız bu üç filmi Germaine Dulac sinemasını anlamamız açısından iyi birer örnek. Yalnız Avrupa'da değil ABD'de de pek çok filme imza atan sinema tarihinin bu akıl almaz derecede yenilikçi ve özgün yönetmenini Sinematek seyircisi ile buluşturmaktan onur duyuyoruz ve sizi Germaine Dulac sinemasında bir seyahate davet ediyoruz.

Elif Ergezen

** Sessiz Perşembe programına değerli katkıları için Kurukahveci Mehmet Efendi'ye teşekkür ederiz.*

Seyahate Davet (*L'Invitation au voyage*)

Gösterim Tarihleri: 07.11.2024 Perşembe 20.00 / 26.12.2024 Perşembe 20.00

Yönetmen: Germaine Dulac

Senaryo: Germaine Dulac, Irène Hillel-Erlanger, Charles Baudelaire (şiiir)

Oyuncular: Emma Gynt, Raymond Dubreuil, Robert Mirfeuil

Fransa / 1927 / Sessiz / Fransızca Arayazılı / 40 dk. / Siyah Beyaz / Türkçe Altyazılı / Canlı Müzik

Dulac, adını Baudelaire'in aynı adlı şiirinden alan filminde kocası tarafından duygusal olarak ihmal edilen ve toplumsal cinsiyet rolleri içinde sıkışmış bir kadını anlatır. Kadın bir gün bu hayatın ona dayattığı sıradanlıktan sıkılarak kocasından gizli olarak filme adını veren ve sembolik anlamlara da açık Seyahate Davet adlı gece kulübüne gider. Çağı içinde düşünüldüğünde bir kadının "eş" rolünden özgürleşmesini konu alışıyla seyircisini şaşırtan filmde peki kurtuluş yine de başka bir erkekte mi olacaktır?

Dulac bu filmde görüntülerin akışına ve ritmine çok özen göstermiş ve neredeyse görsel bir beste yapmıştır. Şiirlerden uyarlamalar yapan Germaine Dulac, şiiri sadece edebi değerinden ötürü değil müzikal değerinden ötürü de seviyordur. Şiirin kendi içindeki sembolizmini, ritmini ve soyut anlatımlarını sinemaya taşır. Adeta sinemasal bir şiir yazar, sessiz sinemaya müziğin ritmini katar. O nedenle yapımından neredeyse 100 yıl sonra Dulac'ın

filmini canlı müzik eşliğinde izlemek ve filmin ritminin perdeden taşarak müzisyenlere eşlik ettiğine tanık olmak şüphesiz bambaşka bir deneyim yaşatacak bizlere.

🎵 Film canlı müzik eşliğinde gösterilecektir. Detaylar için web sitemizi ve sosyal medya hesaplarımızı takip edebilirsiniz.

* Müzik danışmanımız Okan Kaya'ya teşekkür ederiz.

* Bu film, Avrupa Film Akademisi tarafından başlatılan ve 1 Kasım - 7 Aralık tarihlerinde 42 ülkede kutlanan Avrupa Film Ayı çerçevesinde gösterilmektedir.

Sigara (La Cigarette)

Gösterim Tarihleri: 21.11.2024 Perşembe 20.00 / 09.01.2025 Perşembe 20.00

Yönetmen: Germaine Dulac

Senaryo: Jacques de Baroncelli

Oyuncular: Andrée Brabant, Gabriel Signoret, Jules Raucourt

Fransa / 1919 / Sessiz / Fransızca Arayazılı / 50 dk. / Siyah Beyaz / Türkçe Altyazılı / Canlı Müzik

Filmde, orta yaşın üstünde bir müze müdürü genç karısının kendisine artık âşık olmadığı kaygısına kapılır. Üzüntü içindeki adam hayatına son verme melankolisini yaşarken, onun aksine hayat dolu muzip karısı kocasının iç dünyasına acaba o kadar da uzak mıdır?

Alışılmış güçlü erkek karakterle dolu sinemada, geleneksel cinsiyet rollerini alt üst eden film, Dulac'ın aynı zamanda hayatta kalan en eski filmlerinden. Oyuncuların hâlâ abartılı taklitlerle duygularını ifade ettiği erken dönem sinemasının teatral performansının terk edildiğini ve özellikle Andrée Brabant'ın içten oyunculuğunun göz doldurduğunu söyleyebiliriz. Sürükleyici hikâye anlatısı ile Dulac'ın en eğlenceli filmlerinden biri olan *Sigara*, ayrıca Mısır prensesinin mumyasına ilişkin öykü ile filmin hikâyesi arasında kurulan alegori de alışılmış Dulac sembolik anlatımından izler taşır. Yönetmen diğer filmlerinde de sıklıkla gördüğümüz çok katmanlı hikâye anlatısını burada da sürdürmüştür. Film, mekân

kullanımı, çağrışımsal ve paralel kurgu teknikleri ile de çağdaşı filmler arasında öne çıkar.

🎵 Film canlı müzik eşliğinde gösterilecektir. Detaylar için web sitemizi ve sosyal medya hesaplarımızı takip edebilirsiniz.

* Müzik danışmanımız Okan Kaya'ya teşekkür ederiz.

* Bu film, Avrupa Film Akademisi tarafından başlatılan ve 1 Kasım - 7 Aralık tarihlerinde 42 ülkede kutlanan Avrupa Film Ayı çerçevesinde gösterilmektedir.

Deniz Kabuğu ve Rahip (*La Coquille et le clergyman*)**Gösterim Tarihleri:** 12.12.2024 Perşembe 20.00 / 23.01.2025 Perşembe 20.00**Yönetmen:** Germaine Dulac**Senaryo:** Germaine Dulac, Antonin Artaud (şair)**Oyuncular:** Alex Allin, Lucien Bataille, Genica Athanasiou

Fransa / 1919 / Sessiz / Fransızca Arayazılı / 40 dk. / Siyah Beyaz / Türkçe Altyazılı / Canlı Müzik

Bir generalin karısına ilgi duyan bir rahibin iç dünyasını yansıtan film, duygulara odaklanır ve imkânsız bir aşkın ıstırabının hikâyesini aktarır. Fakat bu karmaşık ve çok katmanlı filmi konusu ile açıklayamayız. Görüntüler ve anlam iç içe geçmiştir ve film, bilinçten ziyade seyircinin bilinçaltına hitap eder. Her zaman olduğun gibi Dulac'ın sineması anlamdan ziyade bir ritim arayışıdır ve bu filmde bu arayış zirve yapar. Yönetmen, 1928'de yayımlanan *Rythme et technique* dergisinde filme dair şunları söyler:

"Tüm çabam, Antonin Artaud'nun senaryosundaki eylemin armonik noktalarını aramak ve bunları üzerinde çalışılmış ve bestelenmiş ritimler aracılığıyla birbirine bağlamaktır. Örneğin din adamının her ifadesinin, her hareketinin cam kırılmasının ritmine göre ölçüldüğü filmin başlangıcı ya da açılıp kapanan kapı dizileri ve 1'den 8'e kadar ölçülü vuruşlarla birleşen bu kapıların anlamını düzenleyen planların sayısı (...) Rahibin tek bir görüntüsünün bile rastgele ortaya çıkmadığını söyleyebilirim."

Sürrealist sinemanın ilk örneği olarak kabul edilen *Deniz Kabuğu ve Rahip* filminin senaryosu da sürrealist şair Antonin Artaud'a ait. Fakat Dulac çekimlerde senaryodan oldukça uzaklaşmış, bundan ötürü başta şair olmak üzere dönemin ileri gelen erkeklerince şiddetli eleştirilere ve hakaretlere maruz kalmıştır. Ayrıca dinsel kurumları, orduyu ve genel olarak erkekliği alışılagelmiş kodlar dışında perdeye yansıttığı için dönemin sansürcü zihniyetinden de nasibini alır. "Halkın yüce duygularını rencide ettiği" söylenir. İngiliz sansürü ise bugün sansür konusunda oldukça görmüş geçirmiş bir ülkede yaşayan bizlere bile komik gelecek bir gerekçe ile sansürler filmi: "O kadar müphem ki pratikte anlamsız görünüyor ama bir anlamı varsa bu anlam ancak uygunsuz olabilir."

🎵 Film canlı müzik eşliğinde gösterilecektir. Detaylar için web sitemizi ve sosyal medya hesaplarımızı takip edebilirsiniz.

* Müzik danışmanımız Okan Kaya'ya teşekkür ederiz.

* Bu film, Avrupa Film Akademisi tarafından başlatılan ve 1 Kasım - 7 Aralık tarihlerinde 42 ülkede kutlanan Avrupa Film Ayı çerçevesinde gösterilmektedir.

YENİDEN: SİNEMATEK RESTORASYON

YENİDEN: AYSEL, BATAKLI DAMIN KIZI

Dikkatli Sinematek seyircisi hatırlar: 2024 Mayıs-Haziran programındaki Sessiz Perşembe seçkisinde Victor Sjöström'ün filmlerine yer vermiştik. Bu vesileyle görüştüğümüz ve kataloğumuzda Sessiz Perşembe sunuşunu da yazmış olan İsveç Film Enstitüsü'nden meslektaşımız Magnus Rosborn, Sjöström'ün İsveçli yazar Selma Lagerlöf'ün öykülerinden uyarladığı filmlerinden birini restorasyon programına aldıkları müjdesini verdi. Bundan kısa bir süre sonra biz de kendisiyle bu yılki restorasyon müjdemizi paylaştık: Lagerlöf'ün öyküsünün Türkiye uyarlaması *Aysel, Bataklı Damın Kızı* (1935, Muhsin Ertuğrul). Film arşivleri ile sinematekler arasındaki bu diyalog, filmlerin dünya mirasının bir parçası olduğu bilincinden besleniyor. Ve bu alanda çalışırken karşılaştığımız her türlü zorluğu aşarken en önemli motivasyon kaynağımız.

Muhsin Ertuğrul ülkemizde Batılı anlamda tiyatronun öncüsü olduğu kadar sinemanın da öncüsü. Uluslararası kişiliği ile gelişmeleri yakından takip eden; Almanya'da, SSCB'de ve İngiltere'de sinemacıların yanında çalışmış, filmler yapmış, 1933 yılında çektiği Leblebici Horhor Ağa filmi ile 2. Venedik Film Festivali'nde onur ödülü almış bir yönetmenden söz ediyoruz. Sinema tarihçileri tarafından "ilk"leri dolayısıyla hakkı teslim edilse de "Tiyatrocular Dönemi" içine sıkıştırılan yönetmen, bir sinemacı olarak hâlâ yeterince ele alınmış değil. Cumhuriyet kurulmadan önce filmler çekmeye başlayan Muhsin Ertuğrul'un her filmi birer tarihî belge olduğu kadar bir sinema eseri olarak da önem taşıyor. Özellikle *Aysel, Bataklı Damın Kızı* filmi o döneme atfedilen tüm klişe yakıştırmalardan azade sinemasal unsurlar içerir: Yönetmenin kurgu tercihleri, atmosferi, kamera hareketleri ve doğal mekânlarda uzun ve derin planları ile kurduğu ritim ve detaylara verdiği önem. Üstelik, köyün erkeklerine ve mahkemeye başkaldıran güçlü kadın karakteri başta olmak üzere karakterleri ve yaklaşımı ile de etkileyici bir film. Tüm bu özelliklerinin yanı sıra neredeyse sağlam şekilde erişebileceğimiz en eski filmlerden biri oluşu da Muhsin Ertuğrul'un *Aysel, Bataklı Damın Kızı*'nın dijital restorasyonunu daha fazla geciktiremeyecek kadar öncelikli hâle getiriyordu bizim için.

27 Ekim'de dünyanın dört bir yanındaki arşivler, UNESCO ve Görsel-

İşitsel Arşiv Dernekleri Koordinasyon Konseyi (CCAAA) tarafından, görsel-ışitsel materyalleri korumanın önemi ve aciliyeti konusunda farkındalık yaratmak amacıyla başlatılan Dünya Görsel-İşitsel Miras Günü'nü kutluyor. Uluslararası Film Arşivleri Federasyonu (FIAF) üyesi olarak biz de *Aysel, Bataklı Damın Kızı* filminin restorasyon sonrası ilk gösterimini o gün yaparak bu özel günü ünya arşivleriyle eş zamanlı kutlamaktan ve filmi dünya mirasına yeniden kazandırmış olmaktan onur duyuyoruz.

Elif Ergezen

* *Aysel, Bataklı Damın Kızı* filminin dijital restorasyonu, Kurukahveci Mehmet Efendi desteği ve Mimar Sinan Üniversitesi Prof. Sami Şekeroğlu Sinema Televizyon Araştırma ve Uygulama Merkezi işbirliği, Hak Sahibi Murat Film'in izni ile Atlas Yapım Film Prodüksiyon stüdyolarında gerçekleştirilmiştir.

Aysel, Bataklı Damın Kızı

Gösterim Tarihleri: 27.10.2024 Pazar 16.00 / 20.11.2025 Çarşamba 20.00 / 03.01.2025 Cuma 20.00

Yönetmen: Muhsin Ertuğrul

Senaryo: Nâzım Hikmet (Mümtaz Osman mahlasıyla), Selma Lagerlöf (öykü)

Müzik: Cemal Reşit Rey

Oyuncular: Cahide Sonku, Talât Artemel, Feriha Tevfik, Mahmut Morali, Behzat Butak
Türkiye / 1935/ Türkçe / Siyah Beyaz / 80 dk. / İngilizce Altyazılı

Aysel, Satılmışzadeler'in yanında çalışırken hamile kalır. Çocuğun babasının evin beyi olduğunu iddia etse de Satılmışzade bunu kabul etmez. Aysel, çocuğunu doğurduktan sonra nafaka almak amacıyla mahkemeye başvurur. Köyün ileri gelenlerinden birinin kızı ile nişanlı olan Ali, Aysel'in mahkemedeki tavrından çok etkilenir ve herkesin dışladığı Aysel'e ilgi duymaya başlar.

Nobel Edebiyat Ödülü kazanan ilk kadın yazar olma ünvanına sahip İsveçli yazar Selma Lagerlöf'ün bir öyküsünden uyarlanan filmin senaryosunu Mümtaz Osman mahlası ile Nâzım Hikmet yazıyor. 1934 yılında çekimleri tamamlanan ve 1935 yılı Ocak ayında gösterime giren film, çekildiği dönem ülkemizde şüphesiz büyük bir etki yarattı ve ilkleri ile sinema tarihimizde iz bıraktı. İlk köy filmi addedilen filmde, dönemin önemli sanatçıları rol alıyor. İlk kadın yönetmenimiz olarak büyük öneme sahip efsanevi oyuncu Cahide Sonku (üstelik kendi sesiyle!) karşımızda.

Muhsin Ertuğrul Türkiye'de sesli film dönemini başlatan yönetmen olarak bu filmi de sesli çekiyor. Muhteşem türkülerin eşlik ettiği filmin özgün müzikleri ise Cemal Reşit Rey tarafından bestelenir ve İstanbul Konservatuar Orkestrası tarafından seslendirilir.

Soyadı kanunu henüz çıkmadığı için jenerikte ilk isimleri ile gördüğümüz kadro heyecan verici: 1929 yılında Cumhuriyet döneminin İlk Türkiye Güzeli seçilen Feriha Tevfik, Talât Artemel, Hâzım Körmükçü, Müfit Kiper, Sami Ayanoglu, Hâdi Hün gibi değerli isimler de rol alıyor. Çocuğundan, gencine, yaşlısına ve hayvanlarına kadar Bursa'nın Çalı köylülerini de filmde görmek mümkün. Cezmi Ar'ın görüntü yönetmenliğini üstlendiği film; köye ait genel planlar, mekân çekimlerindeki titiz detaylar ve yer yer köyden figürasyonları ile bizi tarihin içine çekiyor.

Hakkârî'de Bir Mevsim

Gösterim Tarihleri: 25.01.2024 Pazar 18.30

Yönetmen: Erden Kıral

Senaryo: Ferit Edgü (roman), Onat Kutlar

Oyuncular: Genco Erkal, Erkan Yücel, Şerif Sezer, Rana Cabbar, Erol Demiröz, Macit Koper, Zeynep İrgat, Berrin Koper

Türkiye, Batı Almanya / 1983 / Türkçe / 110 dk. / Renkli / İngilizce Altyazılı

Ferit Edgü'nün 1964'te öğretmen olarak görev aldığı Hakkârî'nin Pirkanis köyündeki deneyimini düşsel bir kurguyla anlattığı 1977 basımı romanı O, Onat Kutlar tarafından romanın ruhuna uygun biçimde senaryolaştırılıp 1982'de Erden Kıral tarafından beyazperdeye uyarlanmış fakat doğunun yoksulluğunu, devletin zafiyetini gösterdiği gerekçesiyle uzun yıllar yasaklı kalmıştır. Türkiye'de ancak 1987'de gösterime girebilen film 1983'te Berlin Uluslararası Film Festivali'nde dört ödül kazanır. Müziği Timur Selçuk'a ait filmin şiirsel görüntüleri Kenan Ormanlar'a aittir.

Film, kendine ve çevresine yabancılaşmış kentli bir aydınının hem mecburen hem isteyerek sürgün geldiği; yolu, elektriği olmayan köyde kendi dünyasına tamamen yabancı bir toplum ve kültürle, yokluk ve yoksullukla karşılaşmasını, bu sarsıcı karşılaşmanın kendi kimlik arayışına, varoluş meselesine yansımalarını anlatır. "Kendini ararken başkalarını bulur".

"O", isimsiz öğretmen, bu uçra Kürt köyündeki yaşantının tanığı olur: çetin doğa şartları, önlenilecek hastalıklardan kaynaklı ölümler, kumalık, kaçakçılık, devletin kendi kaderine terk ettiği insanların kaderciliği... Köyün muktediri muhtar, güzel eşi Zazi, Zazi'nin yersiz yurtsuz kardeşi Halit, Ramazan ve diğerleri üzerinden, aynı ülke içinde başka bir ülke coğrafyası kadar uzak yerlerin geri bırakılmışlık sorunuyla yüzleşir seyirci. O, taşrayı merkezin bakış açısıyla görür fakat devletin ona biçtiği temsil rolü ile sınırlı kalmaz, içinde hâlâ umut taşıdığından olanakları zorlar.

**Sinematek/Sinema Evi tarafından, Kurukahveci Mehmet Efendi'nin katkılarıyla restore edilmiştir.*

FİLMKOOP İLE BAĞIMSIZ SİNEMA

Bağımsız sinema için alternatif bir gösterim mecrası ve bir tartışma platformu oluşturma hedefimiz doğrultusunda FilmKoop işbirliği ile gerçekleştirdiğimiz film gösterimlerine devam ediyoruz.

Filmin ardından gerçekleştirdiğimiz söyleşilerle sektörde faaliyet gösteren yapımcı, yönetmen ve oyuncuların yanı sıra seyircilerimizi de içine alan haftalık buluşmalara dönüşen gösterimlerimiz, Ekim-Ocak ayları boyunca Pazar günleri saat 14.00'da Onat Kutlar Sinema Salonu'nda yapılacak.

Etkinlikten bir hafta önce duyurulacak FilmKoop ile Bağımsız Sinema gösterimlerinin programını sinematek.kadikoy.bel.tr adresinden ve sosyal medya hesaplarımızdan takip edebilirsiniz.

TAKVİM

27.10.2024 / Pazar	20:00		Aysel, Bataklı Damın Kızı	80'
30.10.2024 / Çarşamba	20:00		Konuşma (<i>The Conversation</i>)	113'
31.10.2024 / Perşembe	20:00		Piyanisti Vurun (<i>Tirez sur le pianiste</i>)	81'
01.11.2024 / Cuma	20:00		Aşk Mevsimi (<i>The Graduate</i>)	106'
02.11.2024 / Cumartesi	14:00		Ağıt (<i>Requiem</i>)	103'
	18:30		Amadeus	160'
03.11.2024 / Pazar	14:00		FilmKoop ile Bağımsız Sinema	
	18:30		Köpeklerin Günü (<i>Dog Day Afternoon</i>)	125'
05.11.2024 / Salı	20:00		Taksi Şoförü (<i>Taxi Driver</i>)	114'
06.11.2024 / Çarşamba	20:00		Kurtuluş (<i>Deliverance</i>)	109'
07.11.2024 / Perşembe	20:00		Sessiz Perşembe: Seyahate Davet (<i>L'invitation au voyage</i>)	39'
08.11.2024 / Cuma	20:00		Günah Tohumu (<i>Carrie</i>)	98'
09.11.2024 / Cumartesi	14:00		Easy Rider	95'
	18:30		McCabe & Mrs. Miller	120'
10.11.2024 / Pazar	14:00		FilmKoop ile Bağımsız Sinema	
	18:30		Vahşi Belde (<i>Wild Bunch</i>)	145'
12.11.2024 / Salı	20:00		Parallax Esrarı (<i>The Parallax View</i>)	102'
13.11.2024 / Çarşamba	20:00		Karadaki Ada (<i>Sziget a szárazföldön</i>)	79'
14.11.2024 / Perşembe	20:00		Kadın Affetmez (<i>The Beguiled</i>)	105'
15.11.2024 / Cuma	20:00		İki Yüzlü Adam (<i>Seconds</i>)	106'
16.11.2024 / Cumartesi	14:00		Evimin Yolu (<i>Így jöttem</i>)	108'
16.11.2024	18:30		Yedi Samuray (<i>Shichinin no samurai</i>)	207'
17.11.2024 / Pazar	14:00		FilmKoop ile Bağımsız Sinema	
	18:30		Harold ve Maude (<i>Harold and Maude</i>)	91'

19.11.2024 / Salı	20:00		Atları da Vururlar (<i>They Shoot Horses Don't They</i>)	129'
20.11.2024 / Çarşamba	20:00		Aysel, Bataklı Damın Kızı	80'
21.11.2024 / Perşembe	20:00		Sessiz Perşembe: Sigara (<i>La Cigarette</i>)	50'
22.11.2024 / Cuma	20:00		Dehşetin Bedeli (<i>Sorcerer</i>)	121'
23.11.2024 / Cumartesi	14:00		Korkuluk (<i>Scarecrow</i>)	112'
	18:30		Kadın Katili (<i>Peeping Tom</i>)	101'
24.11.2024 / Pazar	14:00		FilmKoop ile Bağımsız Sinema	
	18:30		Kaçaklar (<i>The Chase</i>)	134'
26.11.2024 / Salı	20:00		15. İtalyan Sineması ile Buluşma	
27.11.2024 / Çarşamba	20:00		15. İtalyan Sineması ile Buluşma	
28.11.2024 / Perşembe	20:00		15. İtalyan Sineması ile Buluşma	
29.11.2024 / Cuma	20:00		15. İtalyan Sineması ile Buluşma	
30.11.2024 / Cumartesi	18:30		15. İtalyan Sineması ile Buluşma	
01.12.2024 / Pazar	14:00		15. İtalyan Sineması ile Buluşma	
01.12.2024	18:30		15. İtalyan Sineması ile Buluşma	
03.12.2024 / Salı	20:00		Konuşma (<i>The Conversation</i>)	113'
04.12.2024 / Çarşamba	20:00		Ağıt (<i>Requiem</i>)	103'
05.12.2024 / Perşembe	20:00		Vahşi Belde (<i>Wild Bunch</i>)	145'
06.12.2024 / Cuma	20:00		Taksi Şoförü (<i>Taxi Driver</i>)	114'
07.12.2024 / Cumartesi	14:00		Köpeklerin Günü (<i>Dog Day Afternoon</i>)	125'
07.12.2024	18:30		Piyanisti Vurun (<i>Tirez sur le pianiste</i>)	81'
08.12.2024 / Pazar	14:00		FilmKoop ile Bağımsız Sinema	
08.12.2024	18:30		Akıntı (<i>Sodrásban</i>)	81'

10.12.2024 / Salı	20:00	 Harold ve Maude (<i>Harold and Maude</i>)	91'
11.12.2024 / Çarşamba	20:00	 Baba (<i>Apa</i>)	88'
12.12.2024 / Perşembe	20:00	 Sessiz Perşembe: Deniz Kabuğu ve Rahip (<i>La coquille et le clergyman</i>)	40'
13.12.2024 / Cuma	20:00	 Aşk Mevsimi (<i>The Graduate</i>)	106'
14.12.2024 / Cumartesi	14:00	 Amadeus	160'
14.12.2024	18:30	 Kurtuluş (<i>Deliverance</i>)	109'
15.12.2024 / Pazar	14:00	 FilmKoop ile Bağımsız Sinema	
15.12.2024	18:30	 Kadın Katili (<i>Peeping Tom</i>)	101'
17.12.2024 / Salı	20:00	 Günah Tohumu (<i>Carrie</i>)	98'
18.12.2024 / Çarşamba	20:00	 McCabe & Mrs. Miller	120'
19.12.2024 / Perşembe	20:00	 Kadın Affetmez (<i>The Beguiled</i>)	105'
20.12.2024 / Cuma	20:00	 Evimin Yolu (<i>İgy jöttem</i>)	108'
21.12.2024 / Cumartesi	14:00	 Yedi Samuray (<i>Shichinin no samurai</i>)	207'
21.12.2024	18:30	 Parallax Esrarı (<i>The Parallax View</i>)	102'
22.12.2024 / Pazar	14:00	 FilmKoop ile Bağımsız Sinema	
22.12.2024	18:30	 Atları da Vururlar (<i>They Shoot Horses Don't They</i>)	129'
24.12.2024 / Salı	20:00	 Kaçaklar (<i>The Chase</i>)	134'
25.12.2024 / Çarşamba	20:00	 Karadaki Ada (<i>Sziget a szárazföldön</i>)	79'
26.12.2024 / Perşembe	20:00	 Sessiz Perşembe: Seyahate Davet (<i>L'invitation au voyage</i>)	39'
27.12.2024 / Cuma	20:00	 Akıntı (<i>Sodrásban</i>)	81'
28.12.2024 / Cumartesi	14:00	 Korkuluk (<i>Scarecrow</i>)	112'
28.12.2024	18:30	 İki Yüzlü Adam (<i>Seconds</i>)	106'
29.12.2024 / Pazar	14:00	 FilmKoop ile Bağımsız Sinema	

29.12.2024	18:30	 Dehşetin Bedeli (<i>Sorcerer</i>)	121'
02.01.2025 / Salı	20:00	 Easy Rider	95'
03.01.2025 / Çarşamba	20:00	 Aysel, Bataklı Damın Kızı	80'
04.01.2025 / Perşembe	20:00	 Amadeus	160'
04.01.2025 / Cuma	20:00	 Konuşma (<i>The Conversation</i>)	113'
05.01.2025 / Cumartesi	14:00	 FilmKoop ile Bağımsız Sinema	
05.01.2025	18:30	 Baba (<i>Apa</i>)	88'
07.01.2025 / Salı	20:00	 Köpeklerin Günü (<i>Dog Day Afternoon</i>)	125'
08.01.2025 / Çarşamba	20:00	 Kadın Katili (<i>Peeping Tom</i>)	101'
09.01.2025 / Perşembe	20:00	 Sessiz Perşembe: Sigara (<i>La cigarette</i>)	50'
10.01.2025 / Cuma	20:00	 Harold ve Maude (<i>Harold and Maude</i>)	91'
11.01.2025 / Cumartesi	14:00	 Aşk Mevsimi (<i>The Graduate</i>)	106'
11.01.2025	18:30	 Taksi Şoförü (<i>Taxi Driver</i>)	114'
12.01.2025 / Pazar	14:00	 FilmKoop ile Bağımsız Sinema	
12.01.2025	18:30	 Karadaki Ada (<i>Sziget a szárazföldön</i>)	79'
14.01.2025 / Salı	20:00	 İki Yüzlü Adam (<i>Seconds</i>)	106'
15.01.2025 / Çarşamba	20:00	 Akıntı (<i>Sodrásban</i>)	81'
16.01.2025 / Perşembe	20:00	 Kaçaklar (<i>The Chase</i>)	134'
17.01.2025 / Cuma	20:00	 McCabe & Mrs. Miller	120'
18.01.2025 / Cumartesi	14:00	 Kadın Affetmez (<i>The Beguiled</i>)	105'
18.01.2025	18:30	 Atları da Vururlar (<i>They Shoot Horses Don't They</i>)	129'
19.01.2025 / Pazar	14:00	 Parallax Esrarı (<i>The Parallax View</i>)	102'
19.01.2025	18:30	 Günah Tohumu (<i>Carrie</i>)	98'
21.01.2025 / Salı	20:00	 Korkuluk (<i>Scarecrow</i>)	112'

22.01.2025 / Çarşamba	20:00		Kurtuluş (<i>Deliverance</i>)	80'
23.01.2025 / Perşembe	20:00		Sessiz Perşembe: Deniz Kabuğu ve Rahip (<i>La coquille et le clergyman</i>)	40'
24.01.2025 / Cuma	20:00		Evimin Yolu (<i>İgy jöttem</i>)	108'
25.01.2025 / Cumartesi	14:00		Dehşetin Bedeli (<i>Sorcerer</i>)	121'
25.01.2025	18:30		Hakkâri'de Bir Mevsim	110'
26.01.2025 / Pazar	14:00		Ağıt (<i>Requiem</i>)	103'
26.01.0205	18:30		Yedi Samuray (<i>Shichinin no samurai</i>)	207'
28.01.2025 / Salı	20:00		Vahşi Belde (<i>Wild Bunch</i>)	145'
29.01.2025 / Çarşamba	20:00		Baba (<i>Apa</i>)	88'
30.01.2025 / Perşembe	20:00		Piyanisti Vurun (<i>Tirez sur le pianiste</i>)	81'

- Yeni Hollywood
- Macar Sineması Seçkisi
- Il Cinema Ritrovato İstanbul'da
- Sessiz Perşembe: Germaine Dulac
- Yeniden: Aysel Batakli Damın Kızı
- FilmKoop ile Bağımsız Sinema
- XV. İtalyan Sinemasıyla Buluşma

INDEX

YENİ HOLLYWOOD

1. Konuşma (*The Conversation*) 8
2. Aşk Mevsimi (*The Graduate*) 10
3. Köpeklerin Günü (*Dog Day Afternoon*) 12
4. Taksi Şoförü (*Taxi Driver*) 14
5. Günah Tohumu (*Carrie*) 16
6. Easy Rider 18
7. Vahşi Belde (*Wild Bunch*) 20
8. Parallax Esrarı (*The Parallax View*) 22
9. Kadın Affetmez (*The Beguiled*) 24
10. İki Yüzlü Adam (*Seconds*) 26
11. Harold ve Maude (*Harold and Maude*) 28
12. Atları Da Vururlar (*They Shoot Horses Don't They?*) 30
13. Dehşetin Bedeli (*Sorcerer*) 32
14. Korkuluk (*Scarecrow*) 34
15. Kaçaklar (*The Chase*) 36

MACAR SİNEMASI SEÇKİSİ

1. Ağıt (*Requiem*) 40
2. Karadaki Ada (*Sziget a szárazföldön*) 42
3. Evimin Yolu (*İgy jöttem*) 44
4. Akıntı (*Sodrásban*) 46
5. Baba (*Apa*) 48

IL CİNEMA RİTROVATO İSTANBUL'DA

1. Piyanisti Vurun (*Tirez sur le pianiste*) 52
2. Amadeus 54
3. Kurtuluş (*Deliverance*) 56
4. McCabe & Mrs. Miller 58
5. Yedi Samuray: Kanlı Pirinç (*Shichinin no samurai*) 60
6. Kadın Katili (*Peeeping Tom*) 62

SESSİZ PERŞEMBE: GERMAİNE DULAC

1. Seyahate Davet (*L'invitation au voyage*) 66
2. Sigara (*La cigarette*) 68
3. Deniz Kabuğu ve Rahip (*La coquille et le clergyman*) 70

YENİDEN: SİNEMATEK RESTORASYON

1. Aysel, Bataklı Damın Kızı	76
2. Hakkâri'de Bir Mevsim	78

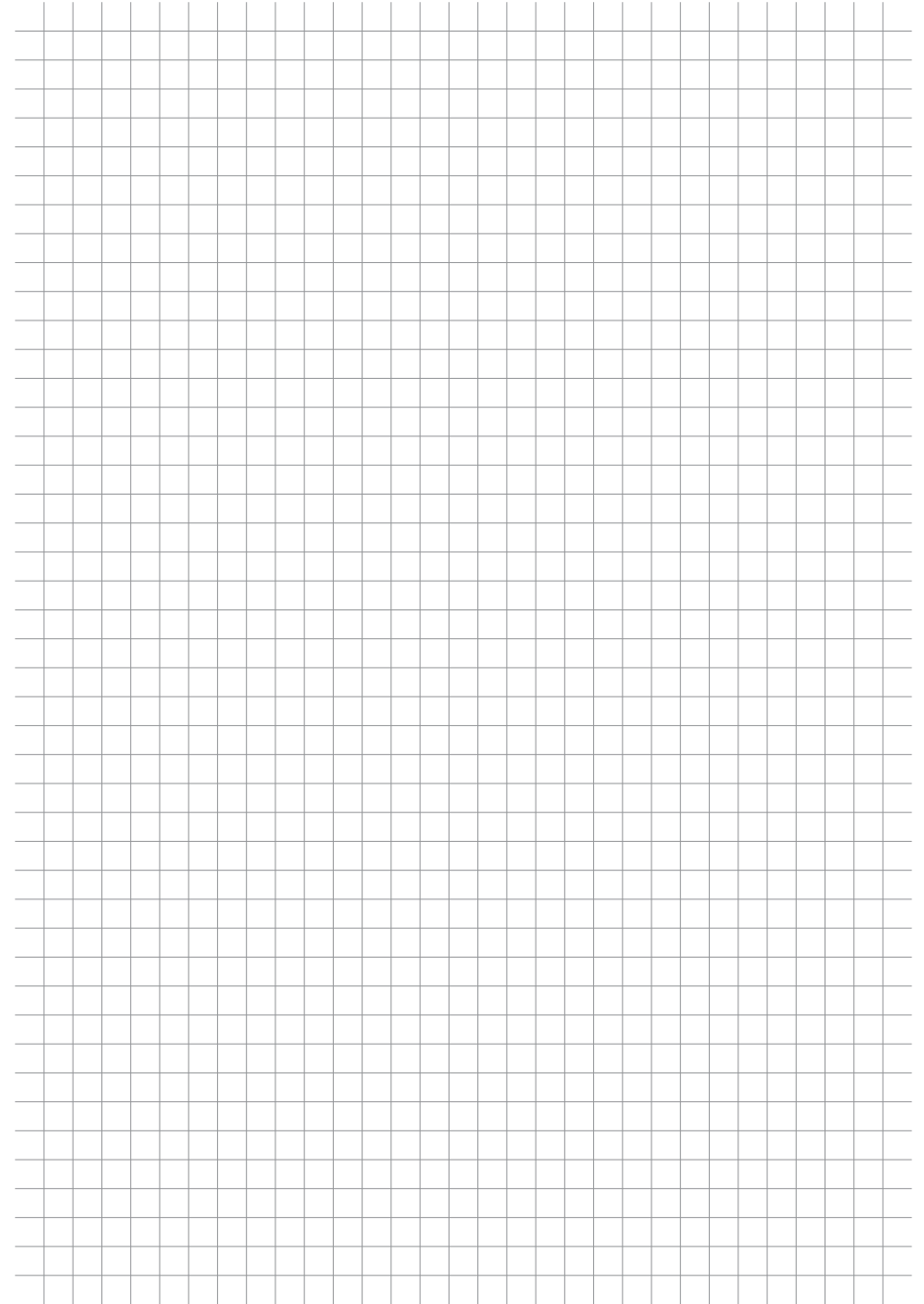
FİLMKOOP İLE BAĞIMSIZ SİNEMA

- * Detaylı bilgi ve program için web sitemizi ve sosyal medya hesaplarımızı takip edebilirsiniz.

XV. İTALYAN SİNEMASIYLA BULUŞMA

- * Açıklanacak seçki için web sitemizi ve sosyal medya hesaplarımızı takip ediniz.

- Sinematek/Sinema Evi biletleri **mobilet.com** internet adresinden ve Mobilet uygulamasından satın alınabilir.
- Sinematek/Sinema Evi'nin gişesi yoktur.
- **Seans saatleri pazartesi hariç hafta içi 20.00, hafta sonu 14.00 ve 18.30'dur.**
- Sinematek/Sinema Evi programındaki filmlerin bilet ücreti: **Tam 90 TL'dir.** Öğrenciler, 65 yaş üstü vatandaşlar, gazi ve engelliler; paso/kart/kimlik göstererek, gösterimleri %50 indirimli izleyebilirler.
- **Sessiz Perşembe gösterimleri tam 120 TL ve indirimli 60 TL'dir.**
- Etkinliğin iptal edilmesi haricinde, satılan biletler, satış işlemi sonrasında hiçbir şekilde iptal edilmez ve ücret iadesi yapılmaz.
- İşbirlikleri kapsamında ortak gerçekleştirilen etkinliklerin farklı kanallardan satışa sunulan bilet ücretlerinden Kadıköy Belediyesi Sinematek/Sinema Evi sorumlu değildir.
- Kapalı alanlarda sigara içilmez.
- Sinema salonuna su haricinde yiyecek ve içecek sokmak yasaktır.
- Film gösterimleri esnasında telefonların sesinin kapatılmasını, cep telefonu kullanılmamasını, fotoğraf çekilmemesini, filmin video kaydının alınmamasını önemle hatırlatırız.
- Yerlerimiz numarasız olduğundan filmlere vaktinde gelmeniz rica olunur. **Film başladıktan sonra salona seyirci alınmaz.**
- Filmlerimizde, programda aksi belirtilmedikçe ara yoktur.
- Filmlerimiz orijinal dilinde, Türkçe altyazı ile gösterilir. Diğer altyazı seçenekleri mevcut ise programda belirtilir.
- Sinematek/Sinema Evi programda değişiklik yapma hakkına sahiptir, program değişikliğiyle ilgili duyurular Sinematek/Sinema Evi sosyal medya hesaplarından yapılır.
- 7163 sayılı Kanun'un 7. maddesi gereğince sınıflandırılmamış filmler +18 kabul edildiğinden film gösterimlerine, programda aksi belirtilmedikçe 18 yaş altı sinemaseverlerimiz katılamaz.
- **Kütüphane çalışma gün ve saatleri:** Pazartesi ve Perşembe hariç her gün 10.00-18.00.
- Kütüphanede bulunan kitap, film vb. malzemeler ödünç alınamaz, bina dışına çıkartılamaz.

KÜNYE

Yayıncı:

Kadıköy Belediyesi
Sinematek/Sinema Evi

Sanat Yönetmeni:

Emin Alper

Genel Koordinatör:

Elif Ergezen

Program Koordinatörü:

Uğur Bayazıt

Tanıtım ve Etkinlikler:

Papatya Tıraşın

Arşiv:

Ayşecan Ay

Danışman:

Senem Erdine

Film Trafik ve Sinema Salonu**Teknik Sorumlusu:**

Tunahan Ayaz

Kütüphane:

Safiye Türker

İdari Birim Sorumlusu:

Mehmet Kudret Karagöz

Editörler:

Ayşecan Ay
Elif Ergezen
Papatya Tıraşın

Katalog Tasarım:

Ulaş Eryavuz
Oğuz Yaşargıl

Katalog Tasarım Uygulama:

Papatya Tıraşın

Yazarlar:

Ayşecan Ay
Elif Ergezen
Senem Erdine
Uğur Bayazıt

Teşekkürler:

Bilal Gezen
Can Ersal
Cihan Muştı
Faik Güneş
Ömür Kurt
Özgür Koçer
Tuna Güzeltaş
Yeter Köse
Yüksel Bilen